

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
"LOVČEN" PODGORICA**

**POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
SA STANJEM NA DAN I ZA GODINU KOJA SE
ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2017.**

SADRŽAJ

	STRANA
Izveštaj nezavisnog revizora	1-2
Pojedinačni bilans uspjeha za godinu koja se završila 31. decembra 2017. godine	3
Pojedinačni bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine	4
Pojedinačni izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završila 31. decembra 2017. godine	5
Pojedinačni bilans novčanih tokova za godinu koja se završila 31. decembra 2017. godine	6
Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje	7 - 59

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA AKCIONARIMA AKCIONARSKOG DRUŠTVA ZA OSIGURANJE "LOVČEN", PODGORICA

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen", Podgorica (u daljem tekstu: „Društvo”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima Revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procjene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocjena rizika da li finansijski izvještaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare ili greške. Vršeći procjenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja pravnog lica, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva. Revizija takođe uključuje ocjenu opravdanosti primjene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Društva na dan 31. decembra 2017. godine i rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na napomenu 10.1 u finansijskim izvještajima u kojoj je naznačeno da su ukupni troškovi sprovođenja osiguranja u 2017. godini za EUR 2.056 hiljada veći od režijskog dodatka, obračunatog u skladu sa usvojenim pravilnikom Društva. Od toga, troškovi sprovođenja osiguranja kod obaveznog osiguranja motornih vozila od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima su za EUR 3.693 hiljada veći od režijskog dodatka za godinu završenu 31. decembra 2017. Naše mišljenje nije kvalifikovano za gore opisano pitanje.

Ostala pitanja

- a) Prikazani finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva. Konsolidovani finansijski izvještaji Grupe čija je matična kompanija Društvo i koji prikazuju ukupan finansijski položaj Grupe na dan 31. decembra 2017. godine biće izdati na kasniji datum.
- b) Finansijski izvještaji na dan i za godinu završenu 31. decembra 2016. godine, bili su predmet revizije drugog revizora, koji je u svom izvještaju od 20. marta 2017. godine izrazio mišljenje bez rezerve.

Izveštaj o drugim pravnim i zakonskim zahtjevima

Izvršili smo pregled godišnjeg izvještaja menadžmenta Društva. Rukovodstvo Društva je odgovorno za pripremanje godišnjeg izvještaja menadžmenta u skladu sa propisima Crne Gore. Naša odgovornost je da ocijenimo da li je godišnji izvještaj menadžmenta usklađen sa godišnjim finansijskim izvještajima za istu poslovnu godinu. Naše procedure u vezi godišnjeg izvještaja menadžmenta su bile ograničene na procjenjivanje da li su računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izvještaju menadžmenta usklađene sa godišnjim finansijskim izvještajima i nijesu uključivale pregled ostalih informacija uključenih u godišnji izvještaj menadžmenta koje proističu iz nerevidiranih finansijskih ili drugih evidencija. Po našem mišljenju računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izvještaju menadžmenta su usklađene, po svim materijalno značajnim aspektima, sa finansijskim izvještajima Društva za godinu koja se završila 31. decembra 2017.

Podgorica, 03. april 2018. godine

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

Olivera Andrijašević
Partner

Danijela Jović
Ovlašćeni revizor

AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE "LOVČEN" PODGORICA
POJEDINAČNI BILANS USPJEHA ZA GODINU NA DAN 31. DECEMBRA 2017. GODINE

 Reviziju obavio
 drugi revizor
 2016.

(u hiljadama EUR)	Napomena	2017.	
Obračunate bruto premije osiguranja	5	29.891	29.898
Primljene premije saosiguranja	5	-	18
Smanjenje za udjele saosiguravača u premijama osiguranja	5	(163)	(490)
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja	5	(6.111)	(5.669)
Promjene bruto prenosnih premija	22.1	61	49
Promjene prenosnih premija za saosiguravajući dio	22.1	-	(22)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio		57	(544)
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja		23.735	23.240
Neto prihodi od ostalih usluga	6	1.971	1.627
POSLOVNI PRIHODI		25.706	24.867
Obračunate bruto naknade šteta	7	(16.170)	(17.756)
Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja		225	336
Udio u naknadama šteta iz prihvaćenih saosiguranja, reosiguranja i retrocesija		-	(127)
Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta	7	2.131	3.514
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete		400	907
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio		(356)	(392)
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete		269	1.280
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta		303	333
Rashodi naknada šteta	7	(13.198)	(11.905)
Promjena drugih tehničkih rezervisanja		(152)	61
Promjene neto tehničkih rezervisanja	8	(152)	61
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	9	(1.093)	(3.415)
POSLOVNI RASHODI		(14.443)	(15.259)
DOBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT		11.263	9.608
Troškovi sticanja osiguranja	10.1	(9.376)	(7.297)
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja		(181)	181
Amortizacija		(143)	(108)
Troškovi rada	10.2	(1.771)	(1.312)
Materijalni troškovi		(52)	(60)
Ostali troškovi usluga	10.3	(648)	(694)
Druzi troškovi		(141)	(161)
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	10	(12.312)	(9.451)
(GUBITAK) / DOBITAK - NETO POSLOVNI REZULTAT		(1.049)	157
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		1.294	1.519
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		(633)	(1.011)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		661	508
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		571	388
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		(49)	(1.023)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		522	(635)
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	11	1.183	(127)
DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA		134	30
POREZ NA DOBIT		-	-
PRIHOD/RASHOD NA IME ODLOŽENOG POREZA	12	(10)	78
NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU		124	108
ZARADA PO AKCIJI U EUR		0,0720	0,0627

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

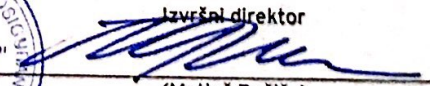
Podgorica, 30. mart 2018. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

 (Janez Rožmarin)

Izvršni direktor

 (Matjaž Božič)

POJEDINAČNI BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2017. GODINE

(u hiljadama EUR)	Napomena	31. decembar 2017.	<i>Reviziju obavio drugi reviozor 31. decembar 2016.</i>
AKTIVA			
Nematerijalna imovina	14	87	102
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	15	6.206	6.369
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		31.683	29.747
Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva		1.330	1.330
Dugoročna finansijska ulaganja	16	33.013	31.077
Kratkoročna finansijska ulaganja	17	800	-
Gotovinska sredstva		589	429
Kratkoročna potraživanja		8.321	9.596
Kratkoročna sredstva	18	8.910	10.025
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	19	4.728	4.902
Aktivna vremenska razgraničenja	20	2.509	2.624
Odložena poreska sredstva		-	2
Ukupna aktiva		56.253	55.101
PASIVA			
Osnovni kapital	21	10.460	10.460
- Akcijski kapital - obične akcije		10.460	10.460
Revalorizacione rezerve		1.241	331
Prenesena i neraspoređena dobit/(gubitak)		(2.889)	(3.013)
- Preneseni gubitak iz prethodnih godina		(3.013)	(3.121)
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine		124	108
Rezerve	21	(1.648)	(2.682)
Bruto tehničke rezerve		30.905	31.661
Ostala rezervisanja		872	773
Rezervisanja	22	31.777	32.434
Kratkoročne obaveze	23	5.138	4.083
Obaveze prema matičnom društvu	24	10.030	10.235
Druge finansijske obaveze		-	165
Obaveze za odloženi porez	12.2	496	399
Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja		10.526	10.799
Pasivna vremenska razgraničenja		-	7
Ukupna pasiva		56.253	55.101

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 30. mart 2018. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

(Janez Rožmarin)

Izvršni direktor

(Matjaž Božič)

**POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA
31. DECEMBRA 2017.**

(u hiljadama EUR)	Akcijski kapital - obične akcije	Revaloriza- cione rezerve	Prenesena i neraspoređena dobit/(gubitak)	Ukupno
Stanje, 1. januara 2016. godine	17.033	(24)	(17.199)	(190)
Uvećanje osnovnog kapitala po osnovu emisije akcija (napomena 21)	7.505	-	-	7.505
Pokriće gubitka (napomena 21)	(14.078)	-	14.078	-
Promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	355	-	355
Dobitak tekuće godine	-	-	108	108
Stanje, 31. decembra 2016. godine	10.460	331	(3.013)	7.778
Promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	910	-	910
Dobitak tekuće godine	-	-	124	124
Stanje, 31. decembra 2017. godine	10.460	1.241	(2.889)	8.812

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 30. mart 2018. godine

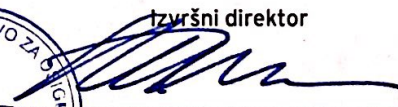
Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

(Janez Rožmarin)

Izvršni direktor

(Matjaž Božič)

POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA
31. DECEMBRA 2017.

(u hiljadama EUR)	2017.	Reviziju obavio drugi revizor 2016.
A. Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	33.119	36.029
Prilivi od premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	31.819	32.373
Prilivi od učešća u naknadi šteta (saosiguranje i reosiguranje)	1.025	3.398
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	275	258
Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	(34.094)	(36.006)
Odlivi po osnovu naknada šteta (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	(14.979)	(16.192)
Odlivi po osnovu premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja, kao i provizija po osnovu saosiguranja i reosiguranja)	(3.685)	(6.106)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(3.281)	(3.048)
Odlivi po osnovu provizija (zastupnicima i posrednicima)	(3.985)	(4.257)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(8.007)	(6.266)
Odlivi po osnovu vanrednih rashoda	(157)	(137)
Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti	(975)	23
B. Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	3.490	10.648
Prilivi od ulaganja u hartije od vrijednosti	1.178	7.398
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava	-	29
Prilivi od zakupnina	62	119
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	2.250	3.102
Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(1.739)	(17.612)
Odlivi po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti izdate od strane Crne Gore	-	(12.676)
Odlivi po osnovu deponovanja i ulaganja kod banaka sa sjedištem u Crnoj Gori	-	-
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja i ostalih sredstava	(299)	(341)
Ostali odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(1.440)	(4.595)
Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja	1.751	(6.964)
C. Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Priliv po osnovu kratkoročnih kredita	146	1.822
Odlivi po osnovu kratkoročnih kredita	(762)	(2.134)
Neto promjena gotovine iz aktivnosti finansiranja	(616)	(312)
D. Neto promjena gotovine	160	(7.253)
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	589	429
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	429	7.682

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 30. mart 2018. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Janez Rožmarin

Izvršni direktor

(Matjaž Božič)

1. OPŠTE INFORMACIJE

Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen“ Podgorica sa sjedištem u Podgorici, ulica Slobode 13A (u daljem tekstu: Društvo), osnovano je krajem 1978. godine pod nazivom Zajednica osiguranja imovine i lica „Lovćen“ Titograd. Sadašnji naziv „Lovćen“ AD, Podgorica Društvo je dobilo 1997. godine.

U skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima („Sl. list RCG“, br.6/02), 25. jula 2002. godine izvršeno je ažuriranje registracije u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000159/001.

U sastavu Društva, kao njegovi organizacioni djelovi, funkcioniše šest (8) filijala sa sjedištima u: Podgorici, Kotoru, Beranama, Nikšiću, Bijelom Polju Pljevljima, Baru i Budvi kao i poslovnice i ekspoziture u manjim mjestima Crne Gore .

Društvo je registrovano kao emitent kod Komisije za hartije od vrijednosti Crne Gore, Rješenjem br. 02/3-817/2-01 od 19. aprila 2001. godine. Društvo je član Centralne Depozitarne Agencije Crne Gore po Odluci broj 305/1 od 1. jula 2002. godine kod koje se vode dematerijalizovane hartije od vrijednosti.

Saglasno odredbama Zakona o osiguranju („Sl. list CG“, br. 78/06) i Statuta, Društvo je registrovano za obavljanje slijedećih djelatnosti:

- obavljanje svih poslova osiguranja imovine (obavezna osiguranja i ostala imovinska osiguranja i nezgode), koji obuhvataju:
 - zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju imovine,
 - zaključivanje i izvršavanje ugovora o saosiguranju,
 - preuzimanje mjera za sprečavanje i suzbijanje rizika koji ugrožavaju osiguranu imovinu i lica,

- obavljanje poslova pružanja drugih usluga u osiguranju koji obuhvataju:
 - poslove posredovanja i zastupanja u osiguranju,
 - snimanje rizika,
 - snimanje i procjenu štete,
 - pružanje intelektualnih i tehničkih usluga u vezi sa poslovima osiguranja.

Društvo posjeduje i sprovodi Sistem upravljanja kvaliteta, koji je usaglašen sa zahtjevima standarda BS EN ISO 9001: 2009 za oblast „Pružanje usluga u osiguranju“ o čemu posjeduje sertifikat br. FS 59645 od 23. decembra 2009. godine. Prvi put je registrovan 28. juna 2001. godine, a kontinuirano se bavi Sistemom kvaliteta od 2000. godine. Na zadnjoj eksternoj provjeri koju je sproveo BSI iz Londona, u decembru 2009. godine, Sertifikat je potvrđen.

1. OPŠTE INFORMACIJE (nastavak)

U skladu sa Rješenjem o izdavanju dozvole za obavljanje poslova osiguranja broj 03-1115/3-10 od 7. aprila 2011. godine, Agencija za nadzor osiguranja je izdala dozvolu za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja Društvu propisanih članom 9, stav 1 tačke 5 do 23 Zakona o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06 i 19/07, „Sl. list CG“ 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16).

Društvo je član Triglav grupe (Slovenija) koja se bavi pružanjem usluga osiguranja i finansijskim uslugama na prostoru jugoistočne Evrope, odnosno u Sloveniji, , Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji i Republici Makedoniji. Članice ove grupe u Crnoj Gori su pored Društva, Društvo za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“ AD, Podgorica i Lovćen auto AD, Podgorica.

Društvo je matično pravno lice grupe, koju, pored Društva, čine i sljedeći kontrolisani entiteti:
- Lovćen Auto AD, Podgorica (100%)
- Lovćen Životna osiguranja AD, Podgorica (100%).

Takođe, Društvo ima obavezu da svoje poslovanje obavlja u skladu sa Zakonom o osiguranju („Sl. list RCG", br. 78/06, 19/07, „Sl. list CG" 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16), regulativom propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalom važećom regulativom Crne Gore.

Na dan 31. decembra 2017. godine, Društvo je imalo 271 zaposlenih radnika (31. decembra 2016: 267 zaposlenih), raznih stručnih profila.

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1 Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izvještaja

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG”, br. 52/16). U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS”), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI”), koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (“IFAC”) dobilo pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

Finansijski izvještaji su prezentirani u formi propisanoj od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji u pojedinim djelovima odstupaju od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako predviđa MRS 1 "Prezentacija finansijskih izvještaja".

Pored toga, računovodstveni propisi Crne Gore odstupaju od MSFI u sljedećim odredbama:

- Računovodstvenim propisima, uključujući regulativu propisanu od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalu važeću regulativu Crne Gore, nisu predviđena sva objelodanjivanja zahtijevana po MSFI 4 „Ugovori o osiguranju”, tako da priloženi pojedinačni finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjivanja predviđena navedenim standardom;
- Imajući u vidu da MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja” nije zvanično preveden u Crnoj Gori, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjivanja predviđena navedenim standardom.

Shodno navedenom, a imajući u vidu potencijalno materijalne efekte koje odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na istinitost i objektivnost pojedinačnih finansijskih izvještaja Društva, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji se ne mogu smatrati finansijskim izvještajima sastavljenim u skladu sa MRS i MSFI.

Društvo je ove pojedinačne finansijske izvještaje sastavilo na osnovu i prema zahtjevima zakona i propisa Crne Gore gdje su ulaganja u zavisna pravna lica iskazana po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za eventualna obezvređenja. Detaljniji prikaz finansijskog položaja Društva može se dobiti uvidom u konsolidovane finansijske izvještaje koje će Društvo sastaviti i predati Agenciji za nadzor osiguranja Crne Gore u zakonskom roku tj. do 30. septembra tekuće godine za prethodnu.

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR). Sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u hiljadama (EUR 000), osim ukoliko je drugačije navedeno.

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.2 Načelo stalnosti poslovanja

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti.

Društvo je za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine ostvarilo neto dobitak u iznosu od EUR 124 hiljada (2016: neto dobitak u iznosu od EUR 108 hiljada), dok je na navedeni dan akumulirani gubitak iznosio EUR 2.889 hiljada (2016: EUR 3.013 hiljada).

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti.

2.3 Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija pojedinačnih finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe nekretnina i opreme, procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, fer vrjednovanje finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju koji se ne kotiraju, rezervisanja za prijavljene, a nelikvidirane štete, rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete, rezervisanja za izravnane rizika, druga osiguravajuća tehnička rezervisanja, rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade i ostala rezervisanja.

Pregled najvažnijih računovodstvenih procjena dat je u nastavku.

a) Amortizacija i amortizacione stope

Obračun amortizacije i primijenjene stope amortizacije su zasnovane na projektovanom ekonomskom vijeku trajanja nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja. Jednom godišnje Društvo procjenjuje ekonomski vijek na osnovu trenutnih predviđanja.

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.3 Korišćenje procjenjivanja (nastavak)

b) Obezvrjeđenje vrijednosti potraživanja

Društvo vrši procjenu naplativosti potraživanja, kao i obračun ispravke vrijednosti za sva sumnjiva i sporna potraživanja, a na osnovu procijenjenih gubitaka usljed nemogućnosti kupaca da ispune obaveze. Procjena je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnim sposobnostima kupaca i promjenama u uslovima prodaje, prilikom utvrđivanja adekvatnosti ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i rezultujućim budućim naplatama. Rukovodstvo vjeruje da nije potrebna dodatno obezvrjeđenje vrijednosti potraživanja osim onog koje je formirano u priloženim pojedinačnim finansijskim izvještajima.

c) Rezervisane štete

Svaka prijavljena šteta se procjenjuje pojedinačno od strane Društva, uzimajući u obzir okolnosti vezane za štetu, dostupne informacije i istorijsko iskustvo o veličini sličnih šteta. Procjena rezerve štete za svaki slučaj pojedinačno se redovno kontroliše i ažurira kada su raspoložive nove informacije. Rezervisanja za štete se baziraju na informacijama koje su trenutno dostupne. Međutim, krajnje obaveze po štetama mogu varirati kao rezultat naknadnih promjena raspoloživih činjenica.

d) Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primjenom odgovarajućih metoda procjene. Društvo primjenjuje profesionalni sud prilikom izbora odgovarajućih metoda i pretpostavki. Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Uprava Društva vrši procjenu rizika, i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.3 Korišćenje procjenjivanja (nastavak)

e) Umanjenje vrijednosti nekretnina i investicionih nekretnina

Na svaki datum bilansa stanja Društvo preispituje knjigovodstvene iznose svoje materijalne imovine da bi utvrdilo postoje li nagovještaji da je došlo do gubitaka usljed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja, koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo. Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos toga sredstva (ili jedinice koja generiše novac) umanjuje do nadoknadivog iznosa.

Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao trošak, osim ako sredstvo nije zemljište ili zgrada koja se ne koristi kao investiciona nekretnina koja je iskazana po revalorizovanom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti nastalo revalorizacijom sredstva.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generiše novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generiše novac) usljed umanjenja vrijednosti.

Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje usljed revalorizacije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Preračunavanje stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

3.2 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od premija osiguranja i saosiguranja i prihode od ostalih usluga. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

Neto prihodi od premija osiguranja obračunati su iz bruto premija osiguranja, umanjeni za dio reosiguranja i ispravljeni za promjenu bruto prenosne premije, koja je korigovana za učešće reosiguravača u prenosnoj premiji. Osnov za priznavanje bruto premija osiguranja su fakturisane premije umanjene za iznos poreza.

Prihodi od premija osiguranja se, nakon umanjenja poreza na premiju osiguranja u skladu sa Zakonom o porezu na premije osiguranja („Sl. list RCG“ br. 27/04, 37/04, „Sl. list CG“, br. 73/10 i 40/11), priznaju kao prihod, u skladu sa rokovima i periodima pokrivanja rizika iz odgovarajućih ugovora o osiguranju i reosiguranju.

Prihode od drugih poslova osiguranja čine prihodi od provizija od reosiguranja i saosiguranja, prihodi od prodaje zelenih kartona, prihodi od usluge likvidacije šteta i drugi prihodi iz poslova osiguranja.

3.3 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju rashode za štete i ostale troškove, doprinose i rezervisanja. Neto rashodi za štete su obračunati bruto iznosi šteta (odštete i troškovi procjena), umanjeni za regresna potraživanja i dio reosiguranja i ispravljeni za promjenu bruto rezervi za štete, koje su korigovane za učešće reosiguranja u tim rezervama. Troškovi procjene sadrže eksterne i interne troškove procjene opravdanosti iznosa odštetnih zahtjeva za slučajevne štete sa sudskim troškovima i troškovima vještaka, a sadrže i troškove naplate regresa.

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja obuhvataju:

- rashode za povećanje ostalih tehničkih rezervi i to: rezervi za izravnjanje rizika za osiguranje kredita i rezervi za neistekle rizike;
- direktne i indirektne troškove obuhvata osiguranja koji su iskazani po funkcionalnom principu;
- ostale režijske troškove, koji predstavljaju funkcionalnu grupu troškova;
- ostale rashode iz poslova osiguranja: troškovi nadzornog organa, doprinos za pokriće šteta za nezaštićena i nepoznata vozila, troškove za preventivnu djelatnost, obezvrjeđenje potraživanja, otpise potraživanja i druge rashode iz poslova osiguranja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4 Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi se sastoje od: prihoda od dividendi, prihoda od ulaganja u nepokretnosti, prihoda od kamata, ostali prihodi od finansijskih ulaganja (kursne razlike od finansijskih ulaganja, prihodi od ukidanja obezvrjeđenja finansijskih ulaganja i drugi prihodi od finansijskih ulaganja) i dobiti od otuđenja finansijskih ulaganja. Prihodi od dividendi se priznaju, kada se stekne pravo na uplatu. Prihodi od kamata se priznaju, kada su kamate zarađene.

Finansijski rashodi obuhvataju: amortizaciju ulaganja u sredstva, rashode ulaganja u nepokretnosti, rashode kamata, ostale rashode finansijskih ulaganja (negativne kursne razlike i ostale rashode), gubitke od obezvrjeđenja finansijskih sredstava i gubitke od finansijskih ulaganja.

3.5 Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

Pod nekretninama i opremom za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja smatraju se ona sredstva, koja su potrebna za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja: zemljišta, zgrade ili dijelovi zgrada i oprema. U opremu se ubraja i sitni inventar sa rokom upotrebe dužim od jedne godine.

Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja, koja ispunjavaju uslove za priznavanje, se kod početnog priznavanja vrednuju po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost nekretnine, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja obuhvata: nabavnu cijenu, uvozne i nepovratne dažbine prilikom kupovine i troškove, koje je moguće pripisati neposredno njegovom osposobljavanju za planirano korišćenje, naročito troškove dovoza i namještanja i procjenu troškova razgrađivanja, odstranjivanja i obnavljanja.

Nakon početnog priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja Društvo koristi model nabavne vrijednosti i vodi ta sredstva po njihovim nabavnim vrijednostima, umanjena za akumuliranu amortizaciju i nastalo obezvrjeđenje.

Amortizacija ovih sredstava se obračunava primjenom proporcionalnog metoda tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5 Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (nastavak)

Stope amortizacije pojedinih nekretnina, postrojenja i opreme određene su u zavisnosti od vijeka korišćenja, koji zavisi od: očekivanog korišćenja sredstava, očekivane fizičke istrošenosti i starenja, očekivane tehničke i tržišne zastarjelosti, očekivanih zakonskih i drugih ograničenja korišćenja.

Vijek korišćenja nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja i izabrani metod amortizacije potrebno je godišnje provjeravati. Ako se utvrdi da je vijek upotrebe drugačiji od već izabranog, potrebno je promijeniti ili dopuniti Odluku o metodi amortizacije. Efekti takve promjene se obračunaju i iskazuju u finansijskim izvještajima u godini u kojoj je došlo do promjena. Primjenjene stope amortizacije pojedinih grupa nekretnina postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja su prikazane u sljedećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)
GRAĐEVINSKI OBJEKTI	
1. Poslovne zgrade i poslovne prostorije	1,5 - 3,0
2. Ostali građevinski objekti	2,0 - 4,0
OPREMA, VOZILA I OSTALO	
1. Transportna sredstva	14,29
2. Telefonska i druga oprema za prenos veza	20,00
3. Računari i računarska oprema	30,0
4. Računarske i pisaće mašine	20,0 - 25,0
5. Kancelarijski i ostali namještaj	10,0 - 20,0
7. Oprema za snimanje i umnožavanje	20,0
8. Oprema za čuvanje novca i hartija od vrijednosti	10,0
9. Ostala nepomenuta oprema	12,5 - 25,0

Privremeno se prekida obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja, koja su oštećena zbog više sile ili ih zbog toga nije moguće koristiti. Prekid traje toliko vremena, koliko je potrebno za otklanjanje nastale štete. Privremeni prekid obračuna amortizacije vrši se, ako je vrijeme nemogućnosti korišćenja duže od jednog mjeseca.

Amortizacija nekretnina postrojenja i opreme prestaje kada je sredstvo razvrstano u sredstva za prodaju ili kada je ukinuto priznavanje sredstva (otuđenje ili ako od njegovog korišćenja ili otuđenja više ne možemo očekivati buduće ekonomske koristi).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5 Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (nastavak)

Godišnje prilikom zaključenja poslovne godine, procjenjuje se da li postoje indikatori obezvrjeđenja nekretnina, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja.

Kod procjenjivanja, da li postoji indikator obezvrjeđenja, uzima se u obzir sljedeće:

- tržišna vrijednost sredstva zbog protoka vremena smanjila se mnogo više od očekivane;
- javile su se značajne promjene u tehnološkom, tržišnom, privrednom ili pravnom okruženju;
- povećale su se tržišne kamatne stope, a ta povećanja će vjerovatno uticati na diskontnu stopu korišćenu kod obračuna upotrebne vrijednosti i suštinski smanjiti nadoknadivu vrijednost sredstva;
- ostali nagovještaji (dokazi o zastarjelosti ili fizičkoj oštećenosti sredstva, očekivane promjene korišćenja sredstava sa negativnim uticajem na Društvo i drugi indikatori).

Ako postoje takvi indikatori, Društvo mora procijeniti nadoknadivu vrijednost sredstava. Kao nadoknativa vrijednost uzima se veća od fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje i upotrebne vrijednosti. Ukoliko je nadoknativa vrijednost sredstava manja od njegove knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvenu vrijednost sredstva bi trebalo smanjiti na njegovu nadoknadivu vrijednost. Takvo smanjenje je gubitak od obezvrjeđenja, koji se priznaje u bilansu uspijeha.

3.6 Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se odnosi na računarske softvere i licence.

Nematerijalna imovina se inicijalno priznaje po nabavnoj vrijednosti. Društvo primjenjuje model nabavne vrijednosti i vodi nematerijalnu imovinu po nabavnim vrijednostima, umanjenim za akumuliranu amortizaciju i nastalo obezvrjeđenje.

Amortizacija nematerijalne imovine se obračunava primjenom proporcionalnog metoda tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

Nematerijalna ulaganja, koja su namijenjena prodaji, se na osnovu Odluke Odbora direktora preraspoređuju u dugoročna sredstva za prodaju po knjigovodstvenoj vrijednosti.

3.7 Investicione nekretnine

Investicione nekretnine se priznaju kao sredstva, kada su ispunjeni sljedeći kriterijumi:

- investicione nekretnine moraju ostvarivati ekonomske koristi;
- investicione nekretnine se koriste za izdavanje u zakup i donose prihode od zakupnine ili se prodaju i ostvaruju dobit;
- investicione nekretnine nijesu namijenjene za prodaju u bliskoj budućnosti u redovnom poslovanju;
- nabavnu vrijednost je moguće pouzdano izmjeriti.

Početno priznavanje investicionih nekretnina vrši se po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost predstavlja nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove nabavke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.7 Investicione nekretnine (nastavak)**

Naknadno priznavanje investicionih nekretnina vrši se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za obračunatu amortizaciju i eventualno obezvrjeđenje.

Način amortizacije i obezvrjeđenja investicionih nekretnina je isti kao kod nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja. Analiza indikatora eventualnog obezvrijeđenja vrši se godišnje.

Primjenjene stope amortizacije za investicione nekretnine su prikazane u sljedećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)
Investicione nekretnine	
1. Poslovne zgrade i poslovne prostorije	1,5 - 3,0
2. Ostalo	2,0 - 4,0

3.8 Lizing

Određivanje da li je neki aranžman lizing ili sadrži lizing zasniva se na sadržini aranžmana na dan njegovog nastanka: da li ispunjenje aranžmana zavisi od korišćenja posebnog sredstva ili sredstava ili aranžman sadrži pravo na korišćenje tog sredstva.

Finansijski lizing po kome se Društvu suštinski prenose svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad predmetom lizinga kapitalizuje se na početku lizinga po fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. Minimalna plaćanja lizinga se dijele na finansijski trošak i smanjenje neizmirene obaveze po osnovu lizinga u cilju ostvarenja konstantne periodične kamatne stope na preostali saldo obaveza. Finansijski trošak se iskazuje u bilansu uspeha.

Sredstva uzeta na lizing se amortizuju tokom korisnog vijeka upotrebe. Međutim, ukoliko nije sasvim izvjesno da će Društvo steći pravo vlasništva nad sredstvom do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u periodu kraćem od trajanja lizinga ili procjenjenog vijeka trajanja sredstva.

Potraživanja i Obaveze po osnovu operativnog lizinga se priznaju kao prihodi i rashodi u bilansu uspeha tokom period trajanja lizinga.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9 Finansijska sredstva

Finansijska sredstva se kod početnog priznavanja svrstavaju u sljedeće grupe:

- Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha;
- Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća;
- Krediti (pozajmice) i potraživanja;
- Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju;

Finansijska sredstva se početno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za, u slučaju finansijskih sredstava koja nisu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, direktne troškove transakcije (naknade plaćene zastupnicima, savjetnicima, berzanskim posrednicima, dažbine berzi i ostale dažbine povezane sa prenosom), a koje proizilaze neposredno iz kupovine ili izdavanja finansijskog sredstva.

Klasifikacija zavisi od namjere za koju su finansijska sredstva pribavljena.

Finansijska sredstva su klasifikovana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kada se hartije od vrijednosti drže u cilju ostvarivanja dobiti po osnovu trgovanja u kratkom vremenskom periodu. Kategorije sredstava raspoloživih za prodaju i ulaganja koja se drže do dospjeća se koriste kada se odnosnom obavezom pasivno upravlja i / ili se ona vrednuje po amortizovanoj vrijednosti.

3.9.1 *Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha*

Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha uključuju:

- Finansijska sredstva za trgovanje: sredstva za koja postoji tržište odnosno za koja se vrijednost može pouzdano izmjeriti.
- Finansijska sredstva, koja se kod priznavanja razvrstavaju u grupu po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha. To su sredstva za koje mora postojati tržište kako bi se njihova vrijednost mogla pouzdano izmjeriti.

Nakon početnog priznavanja, ove investicije se ponovo mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja i realizovani dobiti i gubici se priznaju u bilansu uspjeha. U bilansu uspjeha se priznaju i sve dobijene dividende i kamate.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9 Finansijska sredstva (nastavak)

3.9.2 *Finansijska sredstva koja se drže do dospijeća*

Finansijska sredstva, neizvedena sa fiksnim iznosom plaćanja ili iznosom plaćanja koji se može odrediti i fiksnim rokom dospijeća, klasifikuju se kao ona koja se drže do dospijeća ako Društvo ima namjeru i sposobnost da ih drži do dospjeća. Ova ulaganja se pri početnom priznavanju vrednuju po nabavnoj vrijednosti, koja predstavlja fer vrijednost plaćene naknade za nabavku ulaganja. Svi troškovi transakcije nastali pri nabavci su uključeni u nabavnu vrijednost ulaganja.

Nakon početnog vrjednovanja, finansijska sredstva koja se drže do dospijeća se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope (EKS). Kamate se priznaju u bilansu uspjeha.

Preračuni finansijskih sredstava koja se drže do dospijeća, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

Ukoliko se fer vrijednost tih sredstava privremeno poveća ili smanji ispod knjigovodstvene vrijednosti, ta promjena ne utiče na visinu tih sredstava, odnosno te se promjene ne priznaju u poslovnim knjigama.

Sredstava koja su klasifikovana kao sredstva koja se drže do dospijeća nije moguće prodati prije dospijeća ili razvrstati u drugu grupu sredstava.

3.9.3 *Kreditni (pozajmice) i potraživanja*

Nakon početnog vrjednovanja, zajmovi i potraživanja se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope (EKS). Kamate se priznaju u bilansu uspjeha.

Kreditni

Kreditni su neizvedena finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Ova sredstva se početno priznaju po nabavnoj vrijednosti, koja je fer vrijednost plaćene naknade za pribavu sredstava. Svi troškovi transakcije nastali prilikom pribave se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva. Kamate se priznaju u poslovnom rezultatu. Preračuni finansijskih ulaganja, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9 Finansijska sredstva (nastavak)

3.9.3 Krediti (pozajmice) i potraživanja (nastavak)

Potraživanja

Potraživanja svih vrsta se kod početnog priznavanja iskazuju u iznosima, koji proističu iz odgovarajućih isprava, uz pretpostavku, da će biti naplaćena.

Potraživanja, za koja postoji pretpostavka (vjerovatnoća), da neće biti naplaćena u cjelosti ili u određenom roku, iskazuju se kao sumnjiva i sporna potraživanja i vrši se obračun obezvređenja na teret poslovnih rashoda.

Sumnjiva potraživanja su potraživanja, za koja se sumnja da neće biti izmirena u redovnom roku odnosno u cjelokupnom iznosu. U ta potraživanja uključujemo potraživanja od dužnika, koji su u stečaju, prinudnoj naplati. Sporna potraživanja su potraživanja za koja je započet sudski postupak.

Potraživanja u stranoj valuti se preračunaju u domaću valutu po kursu na dan nastanka. Kursna razlika, koja nastaje do dana izmirenja ili do dana bilansa stanja, prikazuje se u okviru finansijskih prihoda ili finansijskih rashoda.

3.9.4 Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Početno priznavanje finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju se vrši po nabavnoj vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva koja su raspoloživa za prodaju se naknadno mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja se priznaju u kapitalu dok finansijsko sredstvo ne prestaje da se priznaje, kada će akumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznat u kapitalu biti priznat u bilansu uspjeha, ili dok se ne odredi da je finansijsko sredstvo obezvrijeđeno, kada se akumulirani gubitak priznaje u bilansu uspjeha iako priznavanje finansijskog sredstva nije prestalo.

Ulaganja u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti odmjeravaju se po nabavnoj vrijednosti.

Preračuni finansijskih sredstava, koji su izraženi u stranim valutama, koja se utvrđuju po fer vrijednosti, priznaju se neposredno u kapitalu. Finansijska ulaganja u instrumente kapitala, izražene u stranim valutama, koji se utvrđuju po nabavnoj vrijednosti, ne preračunavaju se.

Društvo ima u toj grupi razvrstana sljedeća finansijska sredstva:

- instrumenti kapitala koji nisu razvrstani u druge grupe sredstava,
- dužničke hartije od vrijednosti (tržišne), koje nijesu razvrstane u finansijska sredstva u posjedu do dospjeća za plaćanje i u pozajmice.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.9 Finansijska sredstva (nastavak)****3.9.5 Finansijska ulaganja u zavisna i pridružena društva**

Finansijska ulaganja u instrumente kapitala zavisnih društava se u pojedinačnim finansijskim izvještajima obračunavaju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za nastalo obezvrjeđenje.

Dividende, koje su ostvarene u zavisnim i pridruženim društvima, priznaju se u poslovnom rezultatu, kada se stekne pravo na dividendu.

3.9.6 Obezvrjeđenje finansijskih sredstava

Društvo kvartalno, a najmanje jednom godišnje, prilikom zaključenja poslovne godine utvrđuje, da li postoje nepristrasni indikatori obezvrjeđenja finansijskih sredstava. Pod nepristrasnim indikatorima obezvrjeđenja smatraju se: neplaćanje kamate ili glavnice, značajne finansijske teškoće izdavaoca, vjerovatnoća stečaja ili finansijske reorganizacije izdavaoca, nestanak aktivnog tržišta zbog finansijskih teškoća i drugi značajni podaci, koji ukazuju, da postoji mjerljivo smanjenje ocijenjenih budućih novčanih tokova, uključujući privredne prilike u zemlji ili lokalnom okruženju izdavaoca.

Kod instrumenata kapitala se kao nepristrasni indikator obezvrjeđenja uzima:

- statutarne promjene kao što su stečaj, likvidacija;
- značajno smanjenje fer vrijednosti ispod nabavne vrijednosti za 40% i više;
- dugotrajno smanjenje fer vrijednosti neprekidno 9 mjeseci od dana kada se kapitalnim instrumentima fer vrijednost prvi put smanjila ispod nabavne vrijednosti i ostala niža cijeli period od 9 mjeseci i istovremeno se umanjila za više od 10% nabavne vrijednosti.

Kod dužničkih hartija od vrijednosti se kao nepristrasni indikator obezvrjeđenja uzima:

- statutarne promjene kao što su stečaj, likvidacija;
- kašnjenja u plaćanju i drugi značajni negativni događaji, povezani sa kreditnom sposobnošću izdavaoca.

Ako postoje dokazi (ispunjeni gore navedeni uslovi), finansijsko sredstvo bi trebalo obezvrijediti.

Za potraživanja iz poslova osiguranja od osiguranika, koji su pravna lica, u grupi osiguranja imovine, oblikuje se obezvrijeđenje na osnovu sljedećih kriterijuma:

Za veće osiguranike - pravna lica koji imaju potraživanja veća od 1% garantne rezerve formira se obezvrjeđenje na osnovu ocjena finansijskog položaja i platežne sposobnosti, pri čemu se osiguranik svrstava u grupe od A do D uz uvažavanje broja dana kašnjenja u plaćanju.

Za ostale osiguranike - pravna lica koji imaju potraživanja manja od 1% garantne rezerve, obezvrijeđenje potraživanja se formira u zavisnosti od starosne strukture potraživanja na sljedeći način:

Starosna struktura	Procenat ispravke potraživanja
Nedospjela i dospjela do 90 dana	0 %
Dospjela od 91 do 180 dana	25 %
Dospjela od 181 do 270 dana	50 %
Dospjela od 271 do 365 dana	75 %
Dospjela preko 365 dana	100 %

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9 Finansijska sredstva (nastavak)

3.9.6 Obezvrjeđenje finansijskih sredstava (nastavak)

Navedeno obezvrjeđenje vrijednosti može se povećati, ukoliko postoje podaci o neispunjavanju obaveza osiguranika prema Društvu u proteklim godinama. U tom slučaju je potrebno dati pismeno obrazloženje.

Kod potraživanja od pravnih lica, kod kojih je objavljen stečajni postupak, bez obzira na starost potraživanja, obezvrjeđenje formira se u visini od 100% iznosa potraživanja. Isto važi za potraživanja po osnovu sudske naplate. Kod potraživanja od pravnih lica, kod kojih je uvedeno prinudno poravnanje, obezvrjeđenje se formira do visine poznatog procenta koji će biti otpisan nakon okončanja postupka.

Za potraživanja iz poslova osiguranja od osiguranika, koji su fizička lica, u grupi osiguranja imovinskog osiguranja, obezvrjeđenje se formiraju na osnovu istih kriterijuma kao za pravna lica koja imaju potraživanja manja od 1% garantovane rezerve.

3.10 Kapital

Kapital Društva čini: akcijski kapital, revalorizacije i druge rezerve, akumulirani gubitak prethodnih godina i dobit tekuće godine.

Adekvatnost kapitala

Na osnovu Zakona o osiguranju („Službeni list CG“ br. 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13 i 55/16) kapital društva za osiguranje čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke. Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala.

Osnovni kapital društva za osiguranje čine:

- 1) uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranja, izuzev akcijskog kapitala uplaćenog na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja;
- 3) rezerve iz dobiti;
- 4) prenesena dobit iz prethodnih godina.

Obračunati osnovni kapital umanjuje se za:

- 1) otkupljene sopstvene akcije;
- 2) nematerijalnu imovinu;
- 3) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine;
- 4) razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital društva za osiguranje čine:

- 1) akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) podređeni dužnički instrumenti;
- 3) rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama;
- 4) druge kategorije.

Druge kategorije dopunskog kapitala su revalorizacije rezerve imovine koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10 Kapital (nastavak)

Adekvatnost kapitala (nastavak)

Društvo za osiguranje može u obračun dopunskog kapitala uključiti druge kategorije samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne može prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala.

Prilikom obračuna kapitala društva za osiguranje, zbir osnovnog i dopunskog kapitala umanjuje se za sljedeće odbitne stavke:

- 1) udjele u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava;
- 2) ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava;
- 3) akcije koje se ne kotiraju na organizovanom tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

3.11 Garantni kapital

Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanim ovim Zakonom o osiguranju.

3.12 Ostala dugoročna rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili preuzetu) koja je rezultat prošlih događaja, gdje je vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti potreban da se izimiri obaveza i može se dati pouzdana procjena iznosa obaveze.

Rezervisanja se oblikuju za sljedeće namjene:

- za jubilarne nagrade
- za otpremnine kod odlaska u penziju.

Vrijednost rezervisanja mora biti istovjetna sadašnjoj vrijednosti izdataka, koji su po očekivanju neophodni za izmirenje obaveze.

Ova rezervisanja se knjiže na osnovu aktuarskih obračuna.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano Zakonom o osiguranju, njegovim podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Društvo mora za sve poslove osiguranja, koje obavlja, formirati odgovarajuće tehničke rezerve, koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja koje obavlja, kao što su:

- rezerve za prenosne premije,
- rezervisanja za štete,
- rezerve za izravnavanje rizika za osiguranje kredita i
- rezervacije za neistekle rizike.

Detaljnija pravila i minimalne standarde za obračun tehničkih rezervi, propisuje Agencija za nadzor osiguranja Crne Gore.

U skladu sa Zakonom o osiguranju i propisima Agencije za nadzor osiguranja Društvo je sastavilo pravilnike za formiranje svih potrebnih tehničkih rezervi koje proizilaze iz poslovanja Društva.

Društvo vrši sljedeće rezervacije:

Prenosna premija - obračun je napravljen po principu pro rata temporis na osnovu pojedinačnih polisa za sve polise kojima je trajanje nakon 31. decembra 2017. godine

Rezerve za štete - rezerve za nastale prijavljene štete (RBNS), rezerve za nastale neprijavljene štete (IBNR) i prateći troškovi za rezervisane štete (CHC). RBNS popis rezervacija se vrši za svaku pojedinačnu štetu. IBNR - obračun je po priznatim aktuarskim metodama, za osiguranje od posledica nezgode i osiguranje motornih vozila po chain ladder (CL) metodi na kumulativnim podacima i za osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila kombinacija CL i Bornhuetter-Fergusonove metode (BF). Za ostale vrste obračun je napravljen po metodi kvote šteta. Troškovi za rezervisane štete (CHC) su izračunati su kao proizvod koeficijenta rezervacije troškova vezanih za isplatu i rješavanje šteta i ukupnog iznosa rezervisanih šteta (RBNS i IBNR).

Društvo formira i ostale rezervacije:

Rezerve za izravnavanje rizika -RZIR- za osiguranje kredita u skladu sa zakonom i Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za izravnavanje rizika;

Rezerve za neistekle rizike (URR) za one vrste osiguranja za koje se može očekivati da prenosna premija neće biti dovoljna za pokrivanje svih budućih obaveza iz postojećih ugovora, kao i za one vrste osiguranja za koje je prosječni neto tehnički rezultat za poslednje 3 godine preko 1.

Rezerve za bonuse i popuste formiraju se samo po osnovu poslova reosiguranja (po osnovu Stop loss ugovora).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14 Tekući i odloženi porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list CG" br. 65/01, br. 12/02, br. 80/04, „Sl. list CG“ br. 40/08, br. 40/11, br. 14/12, br. 61/13 i br. 55/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG" br. 65/01, br. 12/02, br. 80/04, „Sl. list CG“ br. 40/08, br. 86/09 br. 40/11, br. 14/12, br. 61/13 i br. 55/16).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se ukalkulisava u punom iznosu, korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izvještajima. Međutim, ukoliko odloženi porez na dobit, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvo ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata.

Odloženi porez na dobit se odmjerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

Odloženi porezi su obračunati primjenom stope od 9%.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15 Primanja zaposlenih

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Troškovi penzija i ostalih naknada nakon penzionisanja

U Društvu ne postoji penzioni fond niti naknade zaposlenima nakon penzionisanja i stoga nema obaveze u tom smislu. Isto tako, Društvo nema obavezu da obezbjeđuje buduće naknade sadašnjim ni bivšim zaposlenima, već sve naprijed navedeno sprovodi u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju CG ("Sl. list RCG", br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 81/04, 29/05, „Sl. list CG“ 14/07, 47/07, 12/07, 13/07, 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 39/11, 40/11, 66/12, 36/13, 38/13, 61/13, 06/14, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16).

Ostala primanja zaposlenih

Društvo obezbjeđuje zaposlenima, primjenom Kolektivnog ugovora, jubilarne nagrade, regres za korišćenje godišnjeg odmora, sredstva za zimnicu, naknade toplog obroka i prevoza, obezbjeđuje pomoć zaposlenima, na predlog Sindikata, u propisanim slučajevima, po odluci Izvršnog direktora Društva.

Otpremnine

Saglasno Kolektivnom ugovoru, zaposlenima se isplaćuje otpremnina prilikom odlaska u penziju ili najkasnije u roku od 30 dana od dana odlaska u penziju.

Otpremnina se isplaćuje i u slučajevima prestanka potrebe za radom zaposlenih, kada se posebnom odlukom nadležnog organa u Društvu utvrđuje Program ostvarivanja prava zaposlenih za čijim je radom prestala potreba (višak radnika). Kao poseban vid otpremnine postoji davanje u slučaju sporazumnog raskida radnog odnosa, kao način podsticanja smanjenja broja zaposlenih, uz njihovu saglasnost. U svim navedenim slučajevima isplatom otpremnine prestaju materijalne ili bilo kakve druge obaveze Društva prema zaposlenima koji su primili otpremninu.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

4.1 Rizik osiguranja

Rizike koji svaki od ugovora o osiguranju nosi čine mogućnost da se osigurani događaj desi, kao i neodređenost iznosa odštete koji se po tom osnovu traži. Po samoj prirodi ugovora o osiguranju, ovaj rizik zavisi od slučajnosti i zbog toga je nepredvidiv.

4.2 Rizik osiguranja lica

Učestalost i težina šteta zavisi od nekoliko činilaca. Najznačajniji su povišeni nivo naknade po osnovu štete nastale usled izloženosti rizicima od povreda ili bolesti. Društvo upravlja ovim rizicima strategijom osiguranja, odgovarajućim ugovorima o reosiguranju i proaktivnim odnosom prema štetama.

4.3 Ugovori o osiguranju imovine

U vezi sa ugovorima o osiguranju imovine Društvo je izloženo rizicima od teže prirodne nepogode (poplave, olujnih vjetrova itd.), i rizicima od šteta za požare i kvarove opreme osiguranika. Za određene vrste ugovora Društvo ima ograničen broj šteta koje po polisi isplaćuje ili ograničenu ukupnu sumu koju isplaćuje po polisi u toku godine.

4.4 Tržišni rizik

Poslovanje Društva izloženo je različitim finansijskim rizicima. Tržišni rizik obuhvata rizik od deviznih kolebanja, rizik kamatnih stopa, fer vrijednosti i rizik cijena. Cjelokupan program upravljanja rizikom usmjeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizikom obavlja Rukovodstvo na osnovu politika koje odobri Odbor direktora. Odbor direktora donosi, u pisanoj formi, osnovna pravila za sveukupno upravljanje rizikom, kao i politike, takođe u pisanoj formi, koje obuhvataju posebne oblasti kao što su devizni rizik, kamatni rizik, kreditni rizik i ulaganje viška likvidnih sredstava.

Društvo nije izloženo deviznom riziku. Devizni rizik se javlja kada se buduće trgovinske transakcije i priznata sredstva i obaveze denominuju u valuti koja nije funkcionalna valuta Društva. Rukovodstvo je zaduženo da rukovodi neto pozicijom u svakoj stranoj valuti.

4.5 Kreditni rizik

Društvo nema značajne koncentracije kreditnog rizika. Učesnici u poslu i gotovinske transakcije su ograničeni na finansijske institucije visokog kreditnog kvaliteta. Društvo ima politike kojima se ograničava obim kreditnog izlaganja prema svakoj pojedinačnoj finansijskoj instituciji.

Društvo je izloženo kreditnom riziku, koji predstavlja rizik da suprotna strana neće biti sposobna da plati pun iznos duga po dospeljeću. Područja u kojima je Društvo izloženo kreditnom riziku su:

- udio reosiguravača u obavezama po osnovu osiguranja,
- potraživanja od reosiguravača po osnovu već isplaćenih šteta,
- potraživanja od potpisnika ugovora o osiguranju,
- potraživanja od posrednika pri osiguranju.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.6 Rizik promjene kursa

Društvo se izlaže riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjene u kursu stranih valuta.

Zvanična valuta u Crnoj Gori je EUR. Kako Društvo većinu transakcija obavlja u EUR valutni rizik je minimalan.

4.7 Rizik likvidnosti

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva održavanje dovoljnog iznosa novčanih sredstava i hartija od vrijednosti namijenjenih prodaji, raspoloživost finansiranja preko odgovarajućeg iznosa kreditnih obaveza i mogućnosti da se izravna pozicija na tržištu.

4.8 Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj (fer) vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva procjenjuje rizike i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana vrši obezvređenje.

Rukovodstvo Društva smatra da iznosi u priloženim pojedinačnim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

5. PRIHOD OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA

U hiljadama EUR

2017.

Vrste osiguranja	<u>Bruto premija</u>	<u>Udio sa/re-osiguranja</u>	<u>Neto premija</u>
Osiguranje nezgode	6.517	(161)	6.356
Zdravstveno osiguranje	641	-	641
Osiguranje kopnenih motornih vozila - kasko	2.532	(146)	2.386
Osiguranje šinskih vozila	151	(117)	34
Osiguranje aviona - kasko	256	(238)	18
Osiguranje plovila - kasko	192	(195)	(3)
Osiguranje prevoza robe	240	(96)	144
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	1.807	(1.199)	608
Ostala imovinska osiguranja	3.753	(2.759)	994
Osiguranje odg. od korišćenja motornih vozila	12.381	(523)	11.857
Osiguranje odgovornosti od korišćenja letilica	36	(33)	3
Osiguranje odgovornosti od korišćenja plovila	107	(78)	29
Opšte osiguranje od odgovornosti	727	(512)	215
Osiguranje jemstva	1	(1)	-
Osiguranje finansijskih gubitaka	23	(66)	(43)
Osiguranje pravne zaštite	65	(2)	64
Osiguranje pomoći na putu	462	(148)	314
Ukupno	29.891	(6.274)	23.617

U hiljadama EUR

2016.

Vrste osiguranja	<u>Bruto premija</u>	<u>Udio sa/re-osiguranja</u>	<u>Neto premija</u>
Osiguranje nezgode	6.553	(139)	6.414
Zdravstveno osiguranje	580	-	580
Osiguranje kopnenih motornih vozila - kasko	2.334	(180)	2.154
Osiguranje šinskih vozila	140	(110)	30
Osiguranje aviona - kasko	305	(231)	74
Osiguranje plovila - kasko	208	(214)	(6)
Osiguranje prevoza robe	93	(66)	27
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	2.147	(1.454)	693
Ostala imovinska osiguranja	3.817	(2.633)	1.184
Osiguranje odg. od korišćenja motornih vozila	12.550	(485)	12.065
Osiguranje odgovornosti od korišćenja letilica	53	(40)	13
Osiguranje odgovornosti od korišćenja plovila	98	(74)	24
Opšte osiguranje od odgovornosti	635	(395)	240
Osiguranje kaucija	12	(1)	11
Putno osiguranje	64	(64)	-
Osiguranje različitih finansijskih gubitaka	15	(1)	14
Osiguranje pomoći na putu	294	(54)	240
Ukupno	29.898	(6.141)	23.757

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

6. NETO PRIHODI OD OSTALIH USLUGA

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja Naplaćena sumnjiva i sporna potraživanja po osnovu premija (napomena 19.2)	1.917 54	1.619 8
Ukupno	1.971	1.627

Prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja uključuju sljedeće vrste usluga:

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Prihodi prodaje zelenih kartona	635	580
Prihodi od ostalih usluga osiguranja	90	-
Prihodi od usluga procjene šteta	65	77
Prihodi od provizija reosiguranja	884	732
Prihodi od provizija saosiguranja	16	49
Prihodi od ukidanja ostalih tehničkih rezervisanja	227	181
Ukupno	1.917	1.619

7. RASHODI NAKNADA ŠTETA

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Obračunate bruto naknade šteta	(15.008)	(16.448)
Troškovi vezani za isplatu šteta	(1.162)	(1.308)
Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja	225	336
Udio u naknadama šteta iz prihvaćenih saosiguranja, reosiguranja i retrocesija	-	(127)
Umanjenje za udio saosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta	2.131	3.514
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete (+/-)	400	907
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio (+/-)	(356)	(392)
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete (+/-)	269	1.280
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta	303	333
Ukupno	(13.198)	(11.905)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

7. RASHODI NAKNADA ŠTETA (nastavak)

U hiljadama EUR

2017.

Vrste osiguranja	Bruto štete	Udio reosiguranja	Neto štete
Osiguranje nezgode	5.904	-	5.904
Zdravstveno osiguranje	388	-	388
Osiguranje kopnenih motornih vozila - kasko	1.890	(10)	1.880
Osiguranje vazduhoplova	-	(211)	(211)
Osiguranje plovila - kasko	-	(29)	(29)
Osiguranje prevoza robe	-	(6)	(6)
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	1.014	(430)	584
Ostala imovinska osiguranja	1.445	(1.016)	429
Osiguranje odg. od korišćenja motornih vozila	5.288		5.288
Osiguranje marine	-	(34)	(34)
Opšte osiguranje od odgovornosti	77	(221)	(144)
Ostala osiguranja	164	(174)	(10)
Ukupno	16.170	(2.131)	14.039

U hiljadama EUR

2016.

Vrste osiguranja	Bruto štete	Udio reosiguranja	Neto štete
Osiguranje nezgode	5.690	(18)	5.672
Zdravstveno osiguranje	323	-	323
Osiguranje kopnenih motornih vozila - kasko	1.927	(110)	1.817
Osiguranje vazduhoplova	2.278	(2.278)	-
Osiguranje plovila - kasko	102	(10)	92
Osiguranje prevoza robe	17	(4)	13
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	502	(113)	389
Ostala imovinska osiguranja	1.231	(696)	535
Osiguranje odg. od korišćenja motornih vozila	5.516	(249)	5.267
Osiguranje marine	8	-	8
Opšte osiguranje od odgovornosti	84	(28)	56
Ostala osiguranja	78	(8)	70
Ukupno	17.756	(3.514)	14.242

8. PROMJENE NETO TEHNIČKIH REZERVISANJA

U hiljadama EUR

2017.

2016.

Promjene drugih tehničkih rezervisanja

(152)

61

Ukupno

(152)

61

Promjene drugih tehničkih rezervisanja na dan 31. decembra 2017. godine se odnose na promjene rezervisanja za neistekle rizike, promjena rezervisanja za bonuse i popuste i promjena rezevi za izravnjanje rizika.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

9. OSTALI TROŠKOVI, DOPRINOSI I REZERVISANJA

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Troškovi za preventivu	266	1.225
Garantni fond	511	492
Troškovi nadzornog organa	295	289
Vatrogasni doprinos	17	-
Ukidanje obezvrjeđenja potraživanja (napomena 18.2)	(58)	-
Troškovi obezvrjeđenja potraživanja (napomena 18.2)	-	1.215
Drugi troškovi osiguranja	62	-
Troškovi rezervisanja za sudske sporove	-	194
Ukupno	1.093	3.415

10. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

10.1 Troškovi sticanja osiguranja

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Troškovi pribave osiguranja	1.270	1.557
Amortizacija	328	306
Zarade zaposlenih	1.611	1.717
Troškovi socijalnog i penzijskog osiguranja	1.078	1.184
Ostali troškovi rada	64	134
Troškovi usluga fizičkih lica koji ne obavljaju djelatnost	69	95
Troškovi reprezentacije, reklame, sajmovia	3.698	1.027
Troškovi materijala i energije	308	319
Troškovi usluga održavanja	224	205
Troškovi intelektualnih usluga	73	86
Dažbine koje ne zavise od poslovnog rezultata	2	16
Troškovi usluga saobraćaja i veza	92	97
Troškovi premije osiguranja	115	95
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	6	6
Zakupnine	218	219
Troškovi usluga stručnog obrazovanja	8	19
Ostali troškovi usluga	212	215
Ukupno	9.376	7.297

Ukupni troškovi sticanja osiguranja u 2017. godini su za EUR 2.056 hiljada (2016.godina: za EUR 50 hiljada) viši od režijskog dodatka, obračunatog u skladu sa usvojenim pravilnikom Društva. Od toga, troškovi sticanja osiguranja u 2017. godini kod obaveznog osiguranja motornih vozila od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima su za EUR 3.693 hiljada viši od režijskog dodatka za navedeni period (2016. godina: za EUR 1,088 hiljada).

Društvo je u 2017. godini ostvarilo odnos režijskog dodatka i troškova sprovođenja osiguranja autoodgovornosti u visini 0,40 što je znatno niže u odnosu na 31. decembar 2016. godine (2016. godina: 0,69). Ukupni troškovi sticanja u autoodgovornosti iznosili su EUR 6.131 hiljada, a režijski dodatak EUR 2.438 hiljada.

I pored ovako visokih troškova sprovođenja osiguranja, Društvo je u toku poslovne godine raspolagalo izvorima sopstvenih sredstava za pokriće obaveza za isplatu šteta i ugovorenih iznosa po osnovu ugovora o osiguranju.

10. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (nastavak)**10.1 Troškovi sticanja osiguranja (nastavak)**

Za pokriće dijela troškova sticanja osiguranja u 2017. godini koji su viši od režijskog prava, Društvu su na raspolaganju bili slijedeći izvori prihoda:

- ▶ Prihodi od deponovanja i ulaganja sredstava tehničke rezerve i ostale imovine društva umanjeni za rashode po istom osnovu,
- ▶ Prihodi od međunarodne karte osiguranja,
- ▶ Prihodi od regresnih potraživanja,
- ▶ Prihodi od provizija reosiguranja,
- ▶ Prihodi od uslužnih šteta.

10.2 Troškovi rada

U hiljadama EUR	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih	1.144	545
Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	616	384
Drugi troškovi rada	<u>11</u>	<u>383</u>
Ukupno	<u>1.771</u>	<u>1.312</u>

10.3 Ostali troškovi usluga

U hiljadama EUR	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Troškovi konsultantskih usluga	304	338
Zakupnine	36	15
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	48	43
Premije osiguranja	37	37
Troškovi reklame, propagande i reprezentacije	71	100
Troškovi drugih usluga	<u>152</u>	<u>161</u>
Ukupno	<u>648</u>	<u>694</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

11. FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi:		
- Prihodi od kamata	1.101	961
- Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	6	55
- Kamate po osnovu finansijskog lizinga	55	55
- Prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku	11	9
- Prihodi od zakupa investicionih nekretnina	121	169
- Dobici od prodaje investicionih nekretnina	-	270
	<u>1.294</u>	<u>1.519</u>
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi:		
- Rashodi kamata po kreditima- matična kompanija	(403)	(407)
- Amortizacija investicionih nekretnina (Napomena 16.6)	(54)	(78)
- Neposredni poslovni rashodi investicionih nekretnina	-	(17)
- Gubici po osnovu prodaji udjela u povezanim licima	-	(54)
- Kamate finansijski lizing	(3)	(9)
- Obezvrjedene vrijednosti investicionih nekretnina (Napomena 16.6)	(147)	(362)
- Ostali rashodi ulaganja	(26)	(84)
	<u>(633)</u>	<u>(1.011)</u>
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	<u>661</u>	<u>508</u>
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	571	388
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi:		
- Obezvrjeđenje vrijednosti ulaganja u kapital povezanih pravnih lica	-	(700)
- Obezvrjedene vrijednosti nekretnina (Napomena 16)	-	(48)
- Ostali neposlovni i vanredni rashodi	(49)	(275)
	<u>(49)</u>	<u>(1.023)</u>
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	<u>522</u>	<u>(635)</u>
Ukupno	<u>1.183</u>	<u>(127)</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

12. POREZ NA DOBIT

12.1 Komponente poreza na dobit

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Porez na dobit - tekući porez	-	-
Porez na dobit - odloženi porez	(10)	78
Ukupno	(10)	78

12.1.1 Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja prije oporezivanja i propisane poreske stope

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Dobitak u bilansu uspjeha prije oporezivanja	134	30
Poreska stopa 9%	12	3
Troškovi koji se ne priznaju u poreske svrhe	30	47
Nabavke do EUR 300	10	4
Iskorišćeni poreski kredit po osnovu prenijetih poreskih gubitaka iz prethodnih perioda	(35)	(5)
Ostale promjene	(27)	29
Ukupno	(10)	78

Odložene poreske obaveze odnose se na privremene razlike između osnovice po kojoj se nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima su ta sredstva iskazana u pojedinačnim finansijskim izvještajima Društva.

Stanje odloženih poreskih obaveza po osnovu privremenih razlika na nematerijalnim ulaganjima, opremi i investicionim nekretninama i odloženih poreskih obaveza po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju su prikazana u pregledu koji slijedi:

(U hiljadama EUR)	2017.	2016.
Stanje na početku godine	364	442
Obračunati odloženi porez u toku godine	23	(78)
Obračunato poresko sredstvo po osnovu troškova obezvrjeđenja investicionih nekretnina	(13)	-
	374	364
Odloženi porez po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	122	35
Stanje na kraju godine	496	399

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

12. POREZ NA DOBIT (nastavak)

12.2 Nepriznata odložena poreska sredstva

Nepriznata odložena poreska sredstva koja su povezana se poreskim gubicima i koja se mogu koristiti u narednih pet godina, a koja nisu priznata zbog neizvjesnosti vezanih za pitanje da li će na raspolaganju biti dovoljno dobiti da apsorbuje akumulirane poreske gubitke po godinama nastanka i isteka prikazani su u sljedećem pregledu:

(U hiljadama EUR)

Godina nastanka	Godina isteka	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
2015	2020	44	79
		44	79

13. ZARADA PO AKCIJI

	2017.	2016.
Dobit za godinu u hiljadama EUR	124	108
Ponderisani prosječni broj akcija	1.721.708	1.721.708
Zarada po akciji u EUR	0,0720	0,0627

14. NEMATERIJALNA IMOVINA

Nematerijalna ulaganja sa stanjem na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine se odnose na softvere i licence. Kretanje na nematerijalnim ulaganjima za godine završene 31. decembra 2017. i 2016. prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Nabavna vrijednost		
Stanje, 1. januara	1.169	1.133
Nove nabavke	24	36
Stanje, 31. decembra	1.193	1.169
Ispravka vrijednosti		
Stanje, 1. januara	1.066	1.036
Amortizacija	40	31
Stanje, 31. decembra	1.106	1.067
Neto sadašnja vrijednost na dan 31. decembra	87	102

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

15. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA ZA NEPOSREDNO OBAVLJANJE DJELATNOSTI OSIGURANJA

U hiljadama EUR	Zemljište	Gradevinski objekti	Oprema	Oprema u pripremi	Ukupno
Stanje, 1. januara 2016.	97	9.031	3.815	17	12.960
Nove nabavke	-	23	34	477	534
Prenos	-	-	487	(487)	-
Reklasifikacija (Napomena 16.6)	-	(1.408)	-	-	(1.408)
Prodaja	-	-	(51)	-	(51)
Isknjiženje	(97)	-	(122)	-	(219)
Obezvrjeđenje (Napomena 11)	-	(48)	-	-	(48)
Stanje, 31. decembra 2016.	-	7.598	4.163	7	11.768
Nove nabavke	-	4	19	392	415
Prenos	-	-	396	(396)	-
Prodaja	-	-	(209)	-	(209)
Stanje, 31. decembra 2017.	-	7.602	4.369	3	11.974
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2016		2.313	2.899	-	5.212
Amortizacija	-	116	349	-	465
Reklasifikacija (Napomena 16.6)	-	(139)	-	-	(139)
Prodaja	-	-	(17)	-	(17)
Isknjiženje	-	-	(122)	-	(122)
Stanje, 31. decembra 2016.	-	2.290	3.109	-	5.399
Amortizacija	-	115	408	-	523
Prodaja	-	-	(154)	-	(154)
Stanje, 31. decembra 2017.	-	2.405	3.363	-	5.768
Neto sadašnja vrijednost					
Stanje, 31. decembra 2017	-	5.197	1.006	3	6.206
Stanje, 31. decembra 2016	-	5.308	1.054	7	6.369

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		
- Obveznice, odnosno dužničke hartije od vrijednosti	24.431	23.566
- Akcije, odnosno vlasničke hartije od vrijednosti	588	569
- Dugoročni depozit	-	800
- Dugoročna finansijska ulaganja	2.009	-
- Ostala dugoročna finansijska ulaganja	184	179
- Investicione nekretnine i druge nekretnine, postrojenja i oprema, koji nisu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	2.723	2.746
- Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina - finansijski lizing	1.748	1.887
	31.683	29.747
Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva	1.330	1.330
Ukupno	33.013	31.077

16.1 Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti

Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine u iznosu EUR 24.431 hiljada (31. decembra 2016. godine: EUR 23.566 hiljada) odnose se na obveznice koje je izdalo Ministarstvo finansija Crne Gore u iznosu od EUR 11.563 hiljada čiji je rok dospjeća 20. maj 2019. godine, EUR 5.812 hiljada sa rokom dospjeća 18. mart 2020. godine i EUR 7.056 hiljada čiji je rok dospjeća 10. mart 2021. godine.

16.2 Akcije

Ulaganja u kapital drugih pravnih lica - akcije na dan 31. decembra 2017. godine i 31. decembra 2016. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

U hiljadama EUR	Procenat učešća	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Prva banka Crne Gore - osnovana 1901 A.D., Podgorica	2,3181	470	470
Invest banka Montenegro A.D., Podgorica	0,2895	16	29
Societe Generale banka Montenegro A.D., Podgorica	0,0982	48	38
Akcionarsko društvo za reosiguranje Dunav RE, Beograd - Republika Srbija	0,7780	53	31
Luka Bar A.D., Bar	0,0056	1	1
Ukupno		588	569

16.3 Dugoročni depoziti

Dugoročni depoziti kod banaka na dan 31. decembar 2016. godine predstavljaju depozit kod Societe Generale banka Montenegro A.D., Podgorica u iznosu od EUR 800 hiljada kome je period dospjeća 29. decembar 2018. godine sa kamatanom stopom od 2,35%. Depozit je na 31. decembar 2017. godine reklasifikovan na kratkoročna finansijska ulaganja (Napomena 17).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

16.4 Dugoročna finansijska ulaganja

Dugoročna finansijska ulaganja u iznosu od EUR 2.009 hiljade odnose se na dugoročnio dio ulaganja u zavisno društvo Lovćen auto A.D., Podgorica u iznosu od EUR 1.985 hiljade i na dugoročni dio potraživanja po osnovu finansijskog lizinga za prodatu opremu strateškom partneru u iznosu od EUR 24 hiljade.

Društvo je 14. februara 2017. godine zaključilo Anex IV po osnovu Ugovora o davanju sredstava preventive povezanom licu Lovćen auto A.D., Podgorica sa rokom vraćanja od 59 mjeseci odnosno do 31. decembra 2021. godine sa godišnjom kamatnom stopom od 2,5%. U skladu sa navedenim aneksom, Društvo je reklasifikovalo navedena potraživanja i prikazalo ih kao dugoročna finansijska ulaganja (Napomena 18.5).

16.5 Ostala dugoročna finansijska ulaganja

Ostala dugoročna finansijska ulaganja sa stanjem na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine uključuju umjetnička djela u iznosu EUR 183 hiljada (2016: EUR 176 hiljada).

16.6 Investicione nekretnine i druge nekretnine, postrojenja i oprema, koji nisu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

U hiljadama EUR	Zemljište	Građevinski objekti	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje, 1. januara 2016.	1.889	6.475	157	8.521
Povećanje	-	39	-	39
Reklasifikacija (Napomena 15)	-	1.408	-	1.408
Prenos	-	157	(157)	-
Prodaja	(1.889)	(4.459)	-	(6.348)
Stanje, 31. decembra 2016.	-	3.620	-	3.620
Povećanje	34	107	37	178
Prodaja	-	-	-	-
Stanje, 31. decembra 2017.	34	3.727	37	3.798
Ispravka vrijednosti				
Stanje, 1. januara 2016.	1.490	1.873	-	3.363
Obezvrjeđenje (Napomena 11)	-	362	-	362
Reklasifikacija (Napomena 15)	-	139	-	139
Prodaja	(1.490)	(1.578)	-	(3.068)
Amortizacija (Napomena 11)	-	78	-	78
Stanje, 31. decembra 2016.	-	874	-	874
Obezvrjeđenje (Napomena 11)	-	147	-	147
Amortizacija (Napomena 11)	-	54	-	54
Stanje, 31. decembra 2017.	-	1.075	-	1.075
Neto sadašnja vrijednost				
Stanje, 31. decembra 2017.	34	2.652	37	2.723
Stanje, 31. decembra 2016.	-	2.746	-	2.746

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA

16.6 Investicione nekretnine i druge nekretnine, postrojenja i oprema, koji nisu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (nastavak)

Pregled neto ostvarenog rezultata po osnovu investicionih nekretnina prikazan je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Prihodi od izdavanja investicionih nekretnina	121	151
Rashodi poreza na imovinu	(20)	(30)
Amortizacija investicionih nekretnina	(54)	(78)
Ukupno	47	43

16.7 Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina - finansijski lizing

Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina fizičkim licima na dan 31. decembra 2017. i 31. decembra 2016. godine u cjelosti se odnose na prodate investicione nekretnine - stambene objekte u Nikšiću u skladu sa ugovorima o prodaji nepokretnosti kojima je precizirano sljedeće:

- plaćanje se vrši u jednakim mjesečnim ratama;
- period otplate je od 10 do 20 godina;
- prosječna interna stopa prinosa iznosi 3% na godišnjem nivou;
- nakon naplate posljednje rate, vlasništvo nad stambenim objektima prelazi na kupca.

U pregledu koji slijedi prikazana su dugoročna potraživanja sa stanjem na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine:

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Dugoročna potraživanja po osnovu finansijskog lizinga	1.874	2.013
Minus: Tekuće dospijeće (napomena 18.6)	(126)	(126)
Ukupno	1.748	1.887

Dospijeće dugoročnih potraživanja po osnovu lizinga sa stanjem na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine prikazano je u narednoj tabeli:

	31. decembar 2017	31. decembar 2016
- do jedne godine	126	126
- od jedne do dvije godine	261	159
- od dvije do tri godine	132	122
- od tri do četiri godine	129	129
- od četiri do pet godina	132	132
- od pet godina do deset godina	353	678
- od deset do petnaest godina	584	510
- od petnaest do dvadeset godina	157	157
Ukupno	1.874	2.013

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

16.7 Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva

Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva odnose se na sljedeća ulaganja:

U hiljadama EUR	Procenat učešća	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Akcionarsko društvo za osiguranje			
Lovćen-životna osiguranja, Podgorica	100%	1.280	1.280
Lovćen auto A.D., Podgorica	100%	7.900	7.900
Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	16,67%	50	50
		<u>9.230</u>	<u>9.230</u>
Obezvrijeđenje vrijednosti			
Lovćen auto A.D., Podgorica:		<u>(7.900)</u>	<u>(7.900)</u>
Ukupno		<u>1.330</u>	<u>1.330</u>

Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“, Podgorica osnovano je 24. decembra 2010. godine i upisalo se u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod brojem 4-0009247/001. Djelatnost Društva čine poslovi životnih osiguranja: osiguranje života, rentno osiguranje, dopunsko osiguranje lica uz osiguranje života i druge vrste životnih osiguranja. Društvo je 30. decembra 2010. godine zaključilo Ugovor o prenosu portfelja sa Akcionarskim društvom za osiguranje „Lovćen - životna osiguranja“, Podgorica po kome je utvrđen prenos portfelja poslova životnih osiguranja u skladu sa Zakonom o osiguranju. Društvo je osnivač i jedini vlasnik Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“, Podgorica.

Društvo je 18. oktobra 2002. godine osnovalo Lovćen auto d.o.o., Nikšić čija je osnovna djelatnost tehničko ispitivanje i analiza vozila. U skladu sa zakonskom regulativnom, Lovćen auto d.o.o., Nikšić je bio u obavezi da promjeni organizacioni oblik u akcionarsko društvo, što je i učinjeno 5. aprila 2011. Godine, kada je i njegovo sjedište prebačeno u Podgoricu. Sve navedene promjene registrovane su istog dana u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici, pod registarskim brojem 04-0009285/002.

Odbor direktora Društva je na svojoj 113. sjednici održanoj 5. jula 2016. godine donio Odluku o osnivanju privrednog društva Triglav upravljanje nekretninama d.o.o., Podgorica sa ukupnim osnivačkim ulogom u iznosu od EUR 3.313 hiljada koje je registrovano 16. avgusta 2016. godine u Centralnom registru privrednih subjekata u Podgorici. Društvo je 9. septembra 2016. godine zaključilo Ugovor o prodaji 100% udjela u tom privrednom društvu sa povezanim licem Triglav, upravljanjem svetovanje in trgovanje z lastnimi nepremičninami d.d., Ljubljana - Slovenija.

17. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

Kratkoročna finansijska ulaganja na dan 31. decembar 2017. godine odnose se na depozit kod Societe Generale banka Montenegro A.D., Podgorica u iznosu od EUR 800 hiljada koji dospijeva 29. decembra 2018. godine sa kamatanom stopom od 2,35%. Depozit je na 31. decembar 2017. godine reklasifikovan sa pozicije dugoročni depoziti kod banaka (Napomena 16.3).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

18. KRATKOROČNA SREDSTVA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Gotovinska sredstva	589	429
Kratkoročna potraživanja:		
- Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja	3.380	3.489
- Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta	1.879	722
- Druga kratkoročna potraživanja iz poslova osiguranja	169	131
- Kratkoročna potraživanja iz finansiranja	1.851	3.964
- Druga kratkoročna potraživanja	1.042	1.290
	<u>8.321</u>	<u>9.596</u>
Ukupno	<u>8.910</u>	<u>10.025</u>

18.1 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Žiro račun	542	409
Devizni račun	46	19
Blagajna	1	1
	<u>589</u>	<u>429</u>
Ukupno	<u>589</u>	<u>429</u>

18.2 Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Potraživanja po osnovu premija osiguranja	7.796	8.300
Ostala potraživanja	3	3
	<u>7.799</u>	<u>8.303</u>
Obezvrjeđenje vrijednosti:	<u>(4.419)</u>	<u>(4.814)</u>
Ukupno	<u>3.380</u>	<u>3.489</u>

Starosna struktura dospjelih potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja sa stanjem na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine prikazana je u sljedećem pregledu:

U hiljadama EUR		31. decembar 2017.		31. decembar 2016.	
Dani kašnjenja	% Obezvrjeđenja vrijednosti	Ukupno	Obezvrjeđenje vrijednosti	Ukupno	Obezvrjeđenje vrijednosti
od 0-90		2.862	-	2.823	-
od 91-180	25	417	116	544	140
od 181-270	50	304	152	424	209
od 271-365	75	249	187	224	177
preko 365	100	3.964	3.964	4.288	4.288
		<u>7.796</u>	<u>4.419</u>	<u>8.303</u>	<u>4.814</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

18. KRATKOROČNA SREDSTVA (nastavak)

18.2 Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja (nastavak)

Kretanje na obezvrjeđenju vrijednosti kratkoročnih sredstava prikazano je u pregledu koji slijedi:

U hiljadama EUR	<u>31. decembar 2017.</u>	<u>31. decembar 2016.</u>
Stanje, na početku godine	7.256	6.453
Naplata u toku godine (Napomena 6)	(54)	(8)
Ukidanje obezvrjeđenja u toku godine (Napomena 9)	(58)	-
Obezvrjeđenje u toku godine (Napomena 9)	-	1.215
Otpis u toku godine	<u>(378)</u>	<u>(404)</u>
Stanje, na kraju godine	<u><u>6.766</u></u>	<u><u>7.256</u></u>

18.3 Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta

U hiljadama EUR	<u>31. decembar 2017.</u>	<u>31. decembar 2016.</u>
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta iz reosiguranja - povezana lica	1.753	446
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta iz reosiguranja - ostali	118	271
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta iz saosiguranja	<u>8</u>	<u>5</u>
	<u><u>1.879</u></u>	<u><u>722</u></u>

18.4 Regresna potraživanja i potraživanja za uslužne štete

U hiljadama EUR	<u>31. decembar 2017.</u>	<u>31. decembar 2016.</u>
Regresna potraživanja	225	256
Potraživanja za uslužne štete	<u>178</u>	<u>135</u>
	403	391
Obezvrjeđenje vrijednosti:	<u>(234)</u>	<u>(260)</u>
	<u><u>169</u></u>	<u><u>131</u></u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

18. KRATKOROČNA SREDSTVA (nastavak)

18.5 Kratkoročna potraživanja iz finansiranja

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Potraživanja od strateških partnera	1.319	1.289
Potraživanja od povezanih lica - Lovćen auto A.D., Podgorica (Napomena 26 i Napomena 16.4)	629	3.057
	1.948	4.346
Obezbvrđenje vrijednosti:	(946)	(1.213)
	1.002	3.133
Kratkoročna potraživanja za kamate	849	831
	1.851	3.964

Potraživanja od strateških partnera na dan 31. decembra 2017. godine u iznosu EUR 1.948 hiljada (31. decembra 2016: EUR 4.346 hiljada) se odnose na sredstva preventive koja se daju strateškim partnerima - tehničkim centrima za provjeru motornih vozila u cilju preventivnog djelovanja na smanjenju broja neispravnih vozila u saobraćaju i izbjegavanje mogućih rizika. Rok vraćanja sredstava kreće se od 2 do 5 godina uz kamatnu stopu od 4,5% na godišnjem nivou. Društvo uglavnom kao sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja navedenih plasmana ima upisane hipoteke nad nepokretnostima strateških partnera.

Društvo je 14. februara 2017. godine zaključilo Aneks IV Ugovora o davanju sredstava preventive sa Lovćen autom A.D., Podgorica kojim je odobren rok vraćanja navedenih potraživanja na 59 mjeseci, gdje posljednja rata dospijeva 31. decembra 2021. godine. Godišnja kamatna stopa iznosi 2,5%. U skladu sa navedenim Aneksom, Društvo je reklasifikovalo navedena potraživanja na dugoročna finansijska ulaganja (Napomena 16.4). Tekuće dospijeće na dan 31. decembra 2017. godine iznosi EUR 629 hiljada.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

18. KRATKOROČNA SREDSTVA (nastavak)

18.6 Druga kratkoročna potraživanja

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina - finansijski lizing (tekuće dospijeće: Napomena 16.6)	126	126
Dati avansi za usluge posredovanja u prodaji osiguranja Obezvrjeđenje vrijednosti:	764 (432)	903 (151)
	<u>332</u>	<u>752</u>
Potraživanja po osnovu zakupa poslovnih prostorija	208	201
Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina	-	125
Potraživanja od Lovćen auta po cesijama	148	
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	195	404
	<u>551</u>	<u>730</u>
Obezvrjeđenje vrijednosti:	(189)	(536)
	<u>362</u>	<u>194</u>
Potraživanja od zaposlenih	11	12
Ostala potraživanja	757	488
Ispravka potraživanja za ostala potraživanja	(546)	(282)
	<u>222</u>	<u>218</u>
Ukupno	<u>1.042</u>	<u>1.290</u>

19. UDIO REOSIGURAVAČA U TEHNIČKIM REZERVAMA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Udio reosiguranja u prenosnoj premiji	2.132	2.075
Udio reosiguranja u rezervisanim štetama	2.596	2.827
	<u>4.728</u>	<u>4.902</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

20. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Razgraničeni troškovi sticanja osiguranja	2.234	2.415
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	275	209
	<u>2.509</u>	<u>2.624</u>

21. KAPITAL

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Akcijski capital - obične akcije	10.460	10.460
Revalorizacione rezerve	1.241	331
Prenešeni gubitak iz prethodnih godina	(3.013)	(3.121)
Dobit tekuće godine	124	108
Neto kapital	<u>8.812</u>	<u>7.778</u>

Dana 8. decembra 2015. godine održana je sjednica Skupštine akcionara na kojoj je donijeta Odluka o zatvorenoj ponudi emisije akcija postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine u ukupnom obimu od EUR 7.900 hiljada, odnosno 1.580.000 akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 5. Društvo je sprovelo sve neophodne zakonske radnje i dana 21. januara 2016. godine dobilo Rešenje br. 02 / 2E-18 / 4-16 Komisije za hartije od vrijednosti o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija emitovane radi prodaje postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine kojim se konstatuje da je prodato 1.501.081 redovnih akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 7.505 hiljada.

Društvo je Odlukom Skupštine akcionara broj 00-462/1 od 28. aprila 2016. godine umanjilo akcijski kapital radi pokrića gubitka iz prethodnih godina u iznosu EUR 14.078 hiljada.

Akcije Društva su obične (redovne) akcije koje glase na ime i čine jednu klasu akcija sa dva simbola trgovine LOVO i LOVN. Nominalna vrijednost jedne akcije simbol LOVO iznosi EUR 22,1661 (2016. godine: EUR 22,1661) i LOVN nominalna vrijednost jedne akcije simbol LOVN iznosi 21,1313 (2016. godine: EUR 21,313).

Dana 05. maja 2017. godine Triglav INT objavio je Prospekt za preuzimanje akcija akcionarskog društva "Lovčen" osiguranja AD da putem javne ponude otkupi 16.537 preostalih otplaćenih običnih akcija ISIN oznake: MELOVORA1PG8 i 1.081 otplaćenih običnih akcija ISIN oznake: MELOVNR1PG4, emitenta sa pravom glasa. U skladu sa zakonskim rokovima prijavljena je 451 akcija (simbol LOVO) i dana 08. jul 2017. godine objavljen je Izvještaj o rezultatima javne ponude i obaviješteni su vlasnici akcija, u roku od 15 dana od dana objavljivanja Izvještaja, mogu ponuditi svoje akcije na otkup pod istim uslovima. Po ovom postupku prijavljeno je još 76 akcija te je ukupan broj otkupljenih akcija na 31. decembar 2017. godine 527 akcija.

Svaka akcija daje pravo na jedan glas u Skupštini akcionara Društva.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

21. KAPITAL (nastavak)

Prema izvodu iz Centralne Depozitarne Agencije Crne Gore pregled akcionara na dan 31. decembar 2017. godine dat je u sljedećoj tabeli:

Simbol trgovine: LOVO
U hiljadama EUR

	31. decembar 2017.			31. decembar 2016.		
	Broj akcija	%	Vrijednost	Broj akcija	%	Vrijednost
Triglav Int Holding d.d. Ljubljana	311.543	95,11	6.906	311.016	94,95	6.894
Otvoreni investicioni fond HLT Fond	8.698	2,66	193	8.698	2,66	193
Jugopetrol AD, Kotor	1.953	0,60	43	1.953	0,60	43
Ostalo	5.359	1,80	119	5.886	1,80	131
	<u>327.553</u>	<u>100</u>	<u>7.261</u>	<u>327.553</u>	<u>100</u>	<u>7.261</u>

Simbol trgovine: LOVN
U hiljadama EUR

	31. decembar 2017.			31. decembar 2016.		
	Broj akcija	%	Vrijednost	Broj akcija	%	Vrijednost
Triglav Int Holding d.d. Ljubljana	1.500.000	99,93	3.197	1.500.000	99,93	3.197
Otvoreni investicioni fond Moneta	1.013	0,06	2	1.013	0,06	2
VIP broker-diler	68	0,01	-	68	0,01	-
	<u>1.501.081</u>	<u>100,00</u>	<u>3.199</u>	<u>1.501.081</u>	<u>100,00</u>	<u>3.199</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

21. KAPITAL (nastavak)

Adekvatnost kapitala

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
KAPITAL (III+IV-V)	6.080	5.957
GARANTNI KAPITAL (III+IV)	7.360	7.237
OSNOVNI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4 - 5 - 6- 7-8)	7.360	7.237
Akcijski kapital društva za osiguranje	10.460	10.460
Rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja	-	-
Rezerve iz dobiti	-	-
Prenešena dobit iz prethodnih godina	108	-
Otkupljene sopstvene akcije	-	-
Nematerijalna imovina	87	102
Prenešeni gubitak i gubitak tekuće godine	3.121	3.121
Razlika nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete	-	-
DOPUNSKI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4)	-	-
Akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija	-	-
Podređeni dužnički instrumenti	-	-
Rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama	-	-
Druge stavke	-	-
STAVKE ODBITKA (1+2+3)	1.280	1.280
Udjeli u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava	1.280	1.280
Ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz tačke 1 ovog stava, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava	-	-
Akcije koje se ne kotiraju na organizovanim tržištima i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza	-	-

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti („Sl. List CG“ br.14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Cjelokupni obračun margine solventnosti sastoji se iz obračuna na osnovu premijskog faktora i obračuna na osnovu štetnog faktora.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

21. KAPITAL (nastavak)

OBRAČUN MARGINE SOLVENTNOSTI

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Margina solventnosti (premijski metod)	4.467	4.499
Margina solventnosti (metod šteta)	3.374	3.363
Iznos osnovnog kapitala propisan Zakonom	3.000	3.000
Propisana margina solventnosti (najveći iznos od prethodna tri)	4.467	4.499

Izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju („Sl. List CG“ br.45/12, 06/13, 55/16) propisano je da akcijski kapital društva za osiguranje koje obavlja sve zakonom propisane poslove neživotnih osiguranja ne može biti manji od EUR 3.000 hiljade.

UTVRĐIVANJE ADEKVATNOSTI KAPITALA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
GARANTNI KAPITAL	7.360	7.237
1/3 MARGINA SOLVENTNOSTI	1.489	1.500
MINIMALNI AKCIJSKI KAPITAL	3.000	3.000

Društvo za osiguranje dužno je da kapital održava najmanje u visini margine solventnosti. Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

U skladu sa navedenim, Društvo na dan 31. decembra 2017. godine je kapitalski adekvatno.

22. REZERVISANJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Bruto tehničke rezerve:		
- Bruto prenosne premije	11.812	11.874
- Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	6.998	7.272
- Bruto rezervisanja za nastale i neprijavljene štete	10.305	10.574
- Bruto rezervisanja za troškove likvidacije šteta	1.245	1.548
	18.548	19.394
- Bruto rezervisanja za izravnanje rizika	8	1
- Bruto ostala druga osiguravajuća tehnička rezervisanja	537	392
	30.905	31.661
Ostala rezervisanja:		
- Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine	500	530
- Rezervisanja za sudske sporove (napomena 26e)	243	243
- Ostala rezervisanja	129	-
	872	773
Ukupno	31.777	32.434

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

22. REZERVISANJA (nastavak)

22.1 Bruto prenosne premije

Promjene na prenosnim premijama imovinskih osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Stanje 1. januara	11.874	11.901
Smanjenje na prenosnim premijama	(62)	(27)
Stanje, 31. decembra	<u>11.812</u>	<u>11.874</u>

22.2 Bruto rezervisane štete

Promjene na rezervisanim štetama imovinskog osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Stanje 1. januara	19.394	21.303
Rezervisanja u toku perioda	(843)	(2.521)
Rezervisanja u toku perioda za saosiguravajući dio	(3)	612
Stanje, 31. decembra	<u>18.548</u>	<u>19.394</u>

22.3 Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine

Promjene na rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Stanje 1. januara	530	452
Rezervisanja, ukidanja rezervisanja u toku perioda	(30)	78
Stanje 31. decembra	<u>500</u>	<u>530</u>

Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine u iznosu EUR 500 hiljade sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine izvršena su na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova i jubilarnih nagrada. Prema kolektivnom ugovoru Društvo isplaćuje otpremninu nakon ispunjavanja uslova za odlazak u penziju u visini od 6 prosječnih plata ostvarenih u Društvu.

Sadašnja vrijednost očekivanih budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova utvrđena je od strane ovlaštenog aktuaru sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine u skladu sa pravilima aktuarske matematike. Tehničke osnove korišćene za obračunavanje sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata uključuju primjenu:

- a) fluktuacija zaposlenih 1,3% (31. decembra 2016: 2,21%);
- b) godišnje kamatne stope od 2,5% za diskontovanje očekivanih budućih isplata zaposlenima (31. decembra 2016: 2,5%).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

23. KRATKOROČNE OBAVEZE

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	374	314
Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja	1.666	1.171
Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja	2.237	1.801
Kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja	4.277	3.286
-primljeni avansi po osnovu premija osiguranja	112	82
-ostale kratkoročne obaveze	749	715
Druge kratkoročne obaveze	861	797
Ukupno	5.138	4.083

24. DUGOROČNE OBAVEZE

Društvo je zaključilo Ugovor o zajmu sa Zavarovalnicom Triglav 24. decembra 2014. godine. Navedenim Ugovorom odobren je zajam u maksimalnom iznosu od EUR 11.000 hiljada na period od 5 godina, odnosno do 31. decembra 2019. godine. Kamatna stopa na iznos korišćenog zajma iznosi 4% godišnje. Obaveza Društva na dan 31. decembra 2017. godine po navedenom Ugovoru iznosi EUR 10.030 hiljada (2016: EUR 10.235 hiljada).

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Pri sastavljanju ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Povezana pravna lica mogu ulaziti u transakcije, koje možda nepovezana lica ne bi vršila i transakcije sa povezanim pravnim licima mogu se obavljati pod drugačijim uslovima i u drugačijim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima.

Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2017. godine je prikazana u tabeli niže. Transakcije sa povezanim pravnim licima su izvršene tokom redovnog toka poslovanja ili pod normalnim tržišnim uslovima.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2017. godine i 31. decembra 2016. godine su prikazane kao što slijedi:

a) Salda na računima sa povezanim pravnim licima

U hiljadama EUR

Obaveze	Naziv povezanog lica	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Obaveze za premiju reosiguranja	Zavarovalnica "Triglav" DD Ljubljana	802	262
Obaveze za premiju reosiguranja	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD Ljubljana	422	401
Ostale obaveze-kredit	Zavarovalnica "Triglav" DD Ljubljana	10.030	10.235
Obaveze po osnovu zakupa	Lovčen - životna osiguranja AD, Podgorica	7	7
Udio reosiguravača u prenosnoj premiji	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD Ljubljana	284	368
Udio reosiguravača u rezervisanim štetama	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD Ljubljana	224	140
Ostale obaveze	Triglav osiguranje Zagreb	1	1
Ostale obaveze	Triglav osiguranje Beograd	6	4
Obaveze za uslužne štete	Triglav osiguranje Sarajevo	1	3
Ostale obaveze	In Pro doo Podgorica	126	106
Rezerve za bonuse i popuste	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD Ljubljana	-	182
Ukupno		11.903	11.709
Potraživanja	Naziv povezanog lica	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Potraživanja po osnovu učešća u nastalim štetama iz reosiguranja	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD Ljubljana	1.024	112
Potraživanja po osnovu učešća u nastalim štetama iz reosiguranja	Zavarovalnica "Triglav" DD Ljubljana	729	334
Potraživanje za plasman	Lovčen auto AD Podgorica	2.614	-
Potraživanja za avanse	Lovčen auto AD	-	3.057
Potraživanja za zakup	Lovčen auto AD	48	34
Potraživanja po preuzetim cesijama	Lovčen auto AD	147	-
Potraživanja za uslužne štete	Triglav osiguranje Zagreb	2	2
Potraživanja za avanse	In Pro doo Podgorica	299	354
Ostala potraživanja	Triglav upravljanje nekretninama	-	3
Ukupno		4.863	3.896

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

b) Transakcije sa povezanim pravnim licima

U hiljadama EUR

Prihodi	Naziv povezanog lica	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Prihodi po osnovu učešća u likvidiranim štetama	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	873	623
Prihodi po osnovu učešća u likvidiranim štetama	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana	1.155	229
Prihodi od provizija po ugovoru o reosiguranju	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	283	215
Prihodi od provizija po ugovoru o reosiguranju	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana	422	280
Prihodi po osnovu zakupa	Lovčen auto AD, Podgorica	70	68
Prihodi od kamate	Lovčen auto AD, Lovčen - životna osiguranja AD, Podgorica	67	7
Ostali prihodi	In Pro doo Podgorica	7	3
Prihodi od zakupa	Pozavarovalnica „Triglav“ RE DD Ljubljana	-	49
Promjena udjela u rezrvisanim štetama	Pozavarovalnica „Triglav“ RE DD Ljubljana	(84)	84
Promjena udjela u prenosnoj premiji	Triglav osiguranje Zagreb	1	(63)
Ostali prihodi	Triglav osiguranje Sarajevo	1	-
		<u>2.879</u>	<u>1.411</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

b) Transakcije sa povezanim pravnim licima (nastavak)

Rashodi	Naziv povezanog lica	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Rashodi usluge besplatne pomoći na putu za osiguranike, preventiva, reklama	Lovćen auto AD, Podgorica Zavarovalnica	1.701	505
Rashodi premija sa/reosiguranja	„Triglav“ DD Ljubljana Pozavarovalnica	2.465	1.850
Rashodi premija reosiguranja	„Triglav RE“ DD Ljubljana Lovćen - životna osiguranja AD, Podgorica Zavarovalnica	1.890	2.035
Rashodi po osnovu zakupa	„Triglav“ DD Ljubljana	86	88
Rashodi po osnovu raznih troškova	„Triglav“ DD Ljubljana	403	407
Rashodi po osnovu provizije za zastupanje, preventive	In Pro doo Podgorica	745	820
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Beograd	26	20
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Zagreb	2	3
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Sarajevo	9	6
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Skoplje	1	-
		<u>7.328</u>	<u>5.734</u>

c) Transakcije sa povezanim fizičkim licima

Područje transakcija	Položaj povezanog lica	Iznos u hiljadama EUR
Potraživanja		
Potraživanja po osnovu premije osiguranja	Zaposleni	18
Stambeni kredit	Zaposleni	13
Potraživanja po osnovu stana u Nikšiću	Zaposleni	23
		<u>54</u>
Rashodi		
Troškovi (sl. putovanja, dnevnice, pomoć, sponzorstva, stručno usavršavanje, jubilarne nagrade)	Zaposleni	94
		<u>94</u>

d) Naknade rukovodstvu

Bruto zarada izvršnim direktorima za njihove usluge izvršene u toku redovnog radnog vremena za 2017. godinu iznosi EUR 819 hiljada (2016: EUR 842 hiljade).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

26. POTENCIJALNE OBAVEZE I RIZICI POSLOVANJA

a) Oporezivanje

Poreski sistem Crne Gore je u procesu kontinuirane revizije i izmjena. Međutim, još uvijek postoje različita tumačenja poreskih propisa. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima.

b) Polise osiguranja

Društvo posjeduje polise osiguranja imovine, poslovanja i zaposlenih u pogledu rizika koji se mogu osigurati.

c) Operativni lizing

Društvo ima zaključene ugovore o operativnom lizingu kao davalac lizinga i kao primalac lizinga.

Buduće vrijednosti minimalnih potraživanja po osnovu operativnog lizinga na dan 31. decembra su prikazana kao što slijedi:

U hiljadama EUR	<u>31. decembar 2017.</u>	<u>31. decembar 2016.</u>
Do godinu dana	127	80
Od 1 do 5 godina	373	134
Preko 5 godina	80	6
	<u>580</u>	<u>220</u>

Buduće vrijednosti minimalnih obaveza po osnovu operativnog lizinga na dan 31. decembra su prikazana kao što slijedi:

U hiljadama EUR	<u>31. decembar 2017.</u>	<u>31. decembar 2016.</u>
Do godinu dana	187	92
Od 1 do 5 godina	269	193
Preko 5 godina	94	-
	<u>550</u>	<u>285</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

26. POTENCIJALNE OBAVEZE I RIZICI POSLOVANJA (NASTAVAK)

d) Finansijski lizing

Društvo ima zaključene ugovore o finansijskom lizingu kao primalac lizinga.

Buduće vrijednosti minimalnih obaveza po osnovu finansijskog lizinga na dan 31. decembra su prikazana kao što slijedi:

U hiljadama EUR	Zbir minimalnih rata lizinga		Sadašnja vrijednost minimalnih rata lizinga	
	31. decembar 2017	31. decembar 2016	31. decembar 2017	31. decembar 2016
<i>Dospijeva za plaćanje:</i>				
- do jedne godine	17	34	14	31
- od jedne do 5 godine	22	39	20	35
- preko 5 godina	-	-	-	-
	<u>39</u>	<u>73</u>	<u>34</u>	<u>66</u>
Minus budući troškovi finansiranja	<u>(4)</u>	<u>(6)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Sadašnja vrijednost minimalnih rata lizinga	<u>35</u>	<u>67</u>	<u>34</u>	<u>66</u>

Buduće vrijednosti minimalnih potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na dan 31. decembra su prikazana kao što slijedi:

U hiljadama EUR	Zbir minimalnih rata lizinga		Sadašnja vrijednost minimalnih rata lizinga	
	31. decembar 2017	31. decembar 2016	31. decembar 2017	31. decembar 2016
<i>Dospijeva za plaćanje:</i>				
- do jedne godine	175	167	125	115
- od jedne do 5 godine	851	862	644	496
- preko 5 godina	1.230	1.559	1.105	1.402
	<u>2.256</u>	<u>2.588</u>	<u>1.874</u>	<u>2.013</u>
Minus budući troškovi finansiranja	<u>(368)</u>	<u>(575)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Sadašnja vrijednost minimalnih rata lizinga	<u>1.888</u>	<u>2.013</u>	<u>1.874</u>	<u>2.013</u>

26. POTENCIJALNE OBAVEZE I RIZICI POSLOVANJA (NASTAVAK)

e) Sudski sporovi

Društvo sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine, vodi sudske sporove u kojima se javlja kao tužilac i tuženi.

Po procjeni rukovodstva, ukupna vrijednost sudskih sporova, bez procijenjenih efekata zateznih kamata, u kojima je Društvo tužena strana iznosi EUR 542 hiljade. Društvo je sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine izvršilo rezervisanje u iznosu EUR 243 hiljada (napomena 22) za sudske sporove za koje postoji velika vjerovatnoća da Društvo može biti izloženo materijalno značajnim potencijalnim gubicima po osnovu razrješenja tih sporova.

Za ostale sudske sporove Društvo nije izvršilo rezervisanja zbog toga što, po procjeni rukovodstva, iako nije sa sigurnošću moguće predvidjeti konačan ishod sporova, Društvo neće biti izložena materijalno značajnim potencijalnim gubicima po ovom osnovu.

27. IZVJEŠTAJ AKTUARA

Ovlašćeni aktuar je u svom Izvještaju za neživotna osiguranja na dan 31. decembra 2017. godine izrazio mišljenje sa rezervom.

- ▶ Društvo na dan 31. decembar 2017. godine ispunjava uslove adekvatnosti kapitala. Obračunata margina solventnosti na dan 31. decembar 2017. godine iznosi EUR 4.467 hiljada a Društvo raspolaže kapitalom u visini od EUR 6.080 hiljada što znači da ima dovoljno kapitala sa aspekta obezbjeđenja sigurnosti i stabilnosti. Garantni kapital na 31. decembar 2017. godine je 7.360 hiljada dok 1/3 margine solventnosti EUR 1.489 hiljada a akcijski kapital Društva u skladu sa članom 21 Zakona o osiguranju je EUR 3.000 hiljade.
- ▶ Društvo, po Pravilniku o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi i sredstava kapitala društva za osiguranje, Službeni list Crne Gore 46/13 ima dovoljno ulaganja tj. ima pokrivenost bruto tehničkih rezervi ulaganjima 119,39%.
- ▶ Društvo je u 2017-oj godini u sprovođenju osiguranja primjenjivalo usvojene Uslove i Tarife. Sve dopune postojećih i novi Uslovi i Tarife usvojeni su uz mišljenje ovlašćenog aktuara.
- ▶ Društvo je na 31. decembar 2017. godine za obračun IBNR šteta napravilo promjenu metode kod vrste osiguranje od opšte odgovornosti (vrsta 13) a kod ostalih vrsta zadržane su metode koje su primjenjivane i na obračun 31. decembar 2016. godine. Kumulativna CL metoda korišćena je za vrste osiguranje od posledica nezgode (vrsta 01), osiguranje motornih vozila (vrsta 03) i osiguranje od opšte odgovornosti (vrsta 13) a kombinacija CL i BF metode za vrstu osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila (vrsta 10), dok je za ostale vrste korišćena metoda kvote šteta. Primjenom ovih metoda smatram da je postignuta veća stabilnost izračuna i praćenja zahtjeva. U posljednjem periodu Društvo ima stabilnu dinamiku i razvoj šteta po godinama što značajno utiče na kretanje i stabilnost obračuna IBNR. Mišljenja sam da Društvo ima formirane rezervacije za nastale a neprijavljene štete koje će biti sa velikom vjerovatnoćom dovoljne i neće ići u teret budućih rezultata.

27. IZVJEŠTAJ AKTUARA (NASTAVAK)

- ▶ Društvo kontinuirano prati adekvatnost rezervacija u skladu sa propisanim internim aktom "Uputstvo za kontinuirano praćenje adekvatnosti RBNS-a i IBNR-a Lovćen osiguranja". Na 31. decembar 2017.godine Društvo ima run off u iznosu od 0,27% ali je značajan uticaj dvije štete čijim isključenjem bi run off bio -2,96%. Smatram da Društvo ima dovoljno i adekvatno rezervisane RBNS štete na 31. decembar 2017. godine.
- ▶ Raspoređivanje bruto premije izvršeno je u skladu sa internim Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka. Društvo je ostvarilo troškove sprovođenja osiguranja u iznosu EUR 11.412 hiljade dok je obračunati režijski dodatak EUR 7.320 hiljade. Društvo kontinuirano prati tehničke rezultate po vrstama osiguranja na bruto i na neto osnovi i prati njihovo kretanje u cilju adekvatne kontrole postavljenih tarifnih sistema. Društvo je ostvarilo neto kombinovani količnik preko 1. Na 31. decembar 2017. godine neto kombinovani količnik je 1,04 ali i pored tako visokog kombinovanog količnika Društvo je na kraju posmatranog perioda ostvarilo pozitivan rezultat poslovanja.
- ▶ Društvo je ostvarilo pozitivan tehnički i ukupno poslovni finansijski rezultat, obezbjeđuje sredstva za isplatu zahtjeva za naknadu šteta i izmirivanje drugih obaveza Društva, te u skladu sa Zakonom vrši reosiguranje viškova rizika preko visine maksimalnog samopridržaja i tako obezbjeđuje veću stabilnost i sigurnost u poslovanju.
- ▶ Obezbijeđena je dobra ažurnost u rješavanju i isplati zahtjeva za naknadu šteta i izmirivanju drugih obaveza Društva.

Aktuarske pozicije i druge veličine na koje kao ovlašćeni aktuar dajem mišljenje su u skladu sa Zakonom, propisima donijetim na osnovu zakona i drugim propisima kojima se uređuje obračun aktuarskih pozicija. U skladu sa aktima društva, ekonomskim načelima, pravilima aktuarske struke i struke osiguranja, obezbjeđuje se očuvanje vrijednosti imovine i garantuje stabilnost, solventnost i likvidnost u poslovanju i izvršavanju obaveza Društva.

S obzirom na dato mišljenje sa rezervom (u skladu sa tačkom 6 prethodno navedenog), kao ovlašćeni aktuar dajem preporuku da u narednom periodu Društvo racionalnije upravlja troškovima sprovođenja osiguranja i teži njihovom smanjivanju.

28. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

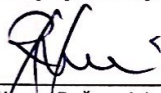
Dana 14. marta 2018. godine Društvo je izvršilo povrat dijela kredita Zavarovalnici Triglav u iznosu od EUR 300 hiljada.

Osim prethodno navedenog, nije bilo drugih događaja nakon datuma izvještavanja koji bi zahtijevali korekciju ili objelodanjivanja u finansijskim izvještajima za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2017. godine.

Podgorica, 30. mart 2018. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

(Janež Rožmarin)

Izvršni direktor

(Matjaž Božič)